ב"ה

אין ליכט פון תורה

ספר

אור עולם

תולדות השרף מסטרעליסק זצ"ל

אידיש

797

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשנ"ט לפ"ק

ספר

אור עולם

אין דיזען ספר ווערט דערציילט דאס גרויסקייט פון הרב הצדיק הגאון והקדוש ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל וואס איז געווען בעקאנט אויף דער וועלט מיט דעם נאמען „שרף״. פון זיין געבוירענהייט און ביז זיין פטירה:

אור עולם

אין דיזע געשיכטע ווערט ערצייהלט וויא הרב הקדוש ר׳ אורי מסטרעליסק איז געבוירען געוואָרען וואָס ער איז בעקאנט מיט דעם נאָמען „שרף״:

אין דער שטאָדט יאַנוב האָט געוואָהנט איין מענטש מיט דעם נאָמען ר׳ שמואל וואָס ער איז געוועזין איין גרויסע בעל צדקה וואָס עס איז ניט געוועזין קיין שום אָרימאַן וואָס זאָל ניט דורך גיין דורך דער שטאָדט יאַנוב ער זאָל ניט עסין אין שלאָפען בייא דעם ר׳ שמואל׳ן אין דער ר׳ שמואל איז געוועזין בעקאַנט אין דעם גאַנצען געגענד. מיט זיין חסידות אין צדקה. אין דער ר׳ שמואל האָט געהאַט איין איינציגען זוהן וואָס איז נפטר געוואָהרען בייא זיין פאָטערס לעבען. אין דעם ר׳ שמואל׳ס זוהן האָט נאָך זיך איבער געלאָזט איין קינד מיט דעם נאָמען שרה. זעלבסט פערשטענדליך איז דאָס קינד אויף געהאָדעוועט געוואָהרען בייא איהר זיידע ר׳ שמואל:

אויך אין דער שטאָדט יאַנוב האָט דעמאָלט געוואָהנט איין יהודי זייער אַ שלעכטער מענטש. אין ער האָט דעמאָלט זייער פיהל צרות אָהן געטוהן אַללע מענטשען פון דער שטאָדט יאַנוב אין איבער דעם האָבען איהם אַללע מענטשען פון דער שטאָדט יאַנוב איהם זייער פיינד געהאַט. אין האָבען זיך פון איהם זייער דער ווייטערד. אין וויא דער רשע האָט איינמאָהל דער זעהן דאָס מיידיל רבקה איז זיא איהם זייער געפעלען אין ער האָט זיא געוואָלט נעמין פער איין ווייב, נאָהר בעוויל ער האָט געוויסט אַז דער ר׳ שמואל וועט איהם ניט וועלען געמען פער זיין איינעקיל רבקה. האָט ער זיך מיישב געוועזין אין ער איז געגאַנגען צו דעם פריץ וואָס ער האָט געהאַט צו שאַפען איבער דער שטאָדט אזוי וויא עס איז דעמאָלט געוועזען וואָס יעדער פריץ האָט געהאַט צו שאַפען איבער דער שטאָדט. אין ער האָט געמעגט טוהן מיט דיא מענטשען פון דער שטאָדט וואָס ער האָט נאָהר געוואָלט. אין דער רשע האָט געזאָגט

צו דעם פריץ אַזוי ווי ער האָט זייער ליעב דעם פריץ אין וויל שטענדיג דעם פריץ'ס טובה כדי די יודען זאָלען אָפּגעבען אַללע פּאָדאַטקיס דעם פריץ. אין איבער דעם האָבען איהם די יודען זייער פיינד אין ווילען זיך ניט מיט איהם משדך זיין. אין איבער דעם בעט ער דעם פריץ אַז דער פריץ זאָל זעהן אַז דער ר' שמואל זאָל איהם געבען זיין אייניקעל רבקה פער איין ווייב:

וויא דער פריץ האָט דאָס דערהערט איז ער זייער בייז געוואָהרען אין האָט פערשטאַנען אַז דעם רשע'ס רייד זענען אמת אין האָט תיכף געשיקט נאָך דעם ר' שמואל'ן אין האָט בעפוילען אַז ער זאָל תיכף געבען זיין אייניקעל רבקה'ן צו דעם מסור פער איין ווייב. אין וויא דער ר' שמואל האָט דאָס דערהערט איז איהם זייער ניט גוט געוואָהרען אויף דעם הארץ, אין האָט גיענטפערט דעם פריץ אדוני השר וואָס די ווילסט מיך הייסען טוהן וועל איך טוהן אין וויא פיהל געלד די ווילסט מיך הייסען געבען וועל איך דיר געבען. נאָר וואָס די פערלאַנגסט פין מיר אַז איך זאָל געבען מיין אייניקעל רבקה צו אַזוי איין מסור דאָס קען איך ניט:

ועלבסט פערשטענדליך איז דער פריץ זייער בייז געוואָהרען אויף דעם ר' שמואל'ן אין האָט איהם געהייסען שלאָגען. אין דעם פריץ'ס קנעכט האָבען איהם אַזוי פיהל געשלאָגען ביז ער איז בעפאַלען אין חלשות. נאָך דעם האָבען זייא איהם אַהיים געטראָגען אין ער איז גילעגען צו בעט עטליכע טעג אין איז געשטאָרבען פון דעם שלאָגען:

אין אַזוי וויא דער ר' שמואל איז געשטאָרבען אין עס איז נאָר איבער געבליבען דאָס אייניקעל רבקה ביסלעך ווייס האָט רבקה אויף גיגעסין דאָס גאַנצע פערמעגען וואָס איהר זיידע ר' שמואל האָט איהר איבער געלאָזט, אין רבקה האָט געמוזט אַרבייטען זייער שווער אויף איהר שטיקעל ברויט, אָבער צום בעדויערען האָט זיך דער רשע דער מסור זיך נאָך ניט געקילט וואָס איבער איהם איז דער ר' שמואל געשטאָרבען און האָט אַלעס געזוכט מיטלען ווי אַזוי רבקה'ן צו בעקומען:

איינמאָהל איז ער געקומען צו רבקה'ן ביי נאַכט און האָט געוואָלט צוברעכען די טיהר ווי רבקה איז געשלאָפען, אָבער דאָס מיידעל רבקה האָט אָנגעהויבען צו שרייען ביז עס איז זיך צוזאַמען געקומען פיהל מענטשען פון דער שטאָדט ביז דער רשע איז פון דאָרט אַנטלאָפען

אנטלאָפען, אָבער דער רשע איז תיכף צוריק געקומען און האָט געזאָגט
צו די מענטשען פון דער שטאָדט, נאָך דעם וואָס איך האָב
געטוהן אלעס נאָר וואָס איך האָב געוואָלט שרייט זי נאָך הילף,
אָבער נאָך וואָס האָט זי דערפֿעהר ניִשט געשריגען. און ווי די צדיקת
רבקה האָט דאָס דערהערט ווי דער רשע האָט אויף איהר ארויסגעלאָזט
א שם רע האָט זי זיך זייער געשעהמט, האָט זי זיך מיישב געווען און
האָט אויסגעקויפט איהרע אלע זאכען און איז אַוועק געפאָהרען פון דער
שטאָדט און האָט זיך פערדינגען צו איין ארענדאַר פאַר איין משרת:

דער ארענדאַר איז געוועזען זייער א ירא שמים, און ווי ער האָט
געזעהן ווי די צדיקת רבקה פיהרט זיך ארענטליך אויף איז איהם
זייער געפעלען, האָט ער זיך אויף געפאַסט אז ער זאָל זעהן רבקה'ן
א טובה צו טוהן און ער זאָל זעהן פאר אירעט וועגען א חתן און זאָל
אויסהאלטען כל הצטרכות החתונה, און אַזוי ווי עס איז בעוויסט קומען
אין איין קרעטשמע בעלי עגלות ווען זיי פאָהרען פון איין שטאָדט אין
דער צווייטער, און אין דער קרעטשמע רוהען זיי זיך אָפּ און רוהען אָפּ
זייערע פערד. און די בעלי עגלות פלעגען דאָרט אין דער קרעטשמע
אָפּדאַווענען און אָפּעסען. און צווישען די בעלי עגלות וואָס פלעגען
קומען אין די קרעטשמע פלעגט דאָרט קומען איין יונגער בעלי עגלה מיט
דער נאָמען ר' פנחס, דער בעל העגלה פנחס חאָטשע ער איז ניִשט געוועזען
קיין בן תורה נאָר פונדעסטוועגען איז ער געוועזען זייער איין פרומער מאַן
וואָס ער האָט זיך אויסגעצייכענט מיט זיין פרומקייט קעגען די רעשט
בעלי עגלות, און דער אַרענדאַר האָט דאָס אַלעס געזעהן, האָט ער
אָנגעהויבען צו רעדען אַז פנחס זאָל נעמען זיין דינסט רבקה פאַר איין
ווייב, און די חתן וכלה זענען איינגעגאַנגען אויף דעם און מען האָט
למזל תנאים געשריבען:

אָבער דער מסור וויא ער האָט גיהערט אז רבקה איז איין כלה
געוואָהרען איז ער תיכף געגאַנגען צוא דעם חתן און האָט
אויס גערעדט אויף דיא צדיקת רבקה אַללעס נאָהר וואָס ער האָט גיקענט
ריידען, אין בעוויל איבזער חתן פנחס האָט געוואָלט איין ארענדליך
ווייב איז ער תיכף געפאָהרען צו דעם אָרענדאַר אין האָט פער לאנגט אז
מען זאָל מיט איהם אָפּ לאָזין דעם שדוך, אין וויא דיא כלה האָט דאָס
גיהערט האָט זיא זייער אָהן געהובען צוא וויינען, אין אזוי וויא דער
חתן פנחס האָט גירעדט מיט דעם ארינדאר וועגען אָפּ לאָזען דעם שדוך
אין

איז אָהן געקומען אשליח אין האָט גע׳זאָגט אז אזוי ווי דער רבי ר׳ בער ממעזריטש פאַהרט אדורך דורך אייער קרעשטשי ווי׳ל ער זיך אביסעל אָפּ רוהען דאָ בייא אייך אין קרעשטשי:

און אזוי וויא דער ארינדאר האָט דער הערט אז דער רבי ר׳ בער קומט אָהן האָט מען תיכף אָהן געגרייט איין חדר וויא דער רבי ר׳ בער זאָל זיין בעוויי׳ל זיין נאָמען האָט שוין דעמאָלט גע׳שמט אויף דער וועלט. האָט זיך דער חתן מיישב גיוועזען אז ער וועט דעם רבי׳ן ר׳ בער אללעס דער ציילען, אין אזוי וויא דער רבי ר׳ בער איז געקומען איז דער חתן פנחס צו איהם ארייין גענאנגען אין האָט נאָך ניט געהאט געשטעלט דיא פיס אויף דיא שוועל, האָט דער רבי ר׳ בער געזאָגט צוא דעם חתן פנחס דיא אלע רייד וואָס מען האָט דיר דער ציילט דאָס איז אלעס שקר זי איז איין כשר קינד אין זי וועט מיט דיר האָבען כשרע קינדער:

נאָך דער חתונה האָט דיא צדיקת רבקה ניט געקאָנט וואָהנען מיט איהר מאַן פנחס בעוויי׳ל ער איז געוועזען איין פראָסטער מענטש האָט זיא זיך געוואָלט מיט איהם גט׳ן. נאָהר בעוויי׳ל דיא חתונה איז גיוועזען דאָרך דעם רבי׳ן ר׳ בער איז זיא יעצט אויף געפאָהרען צוא דעם רבי׳ן ר׳ בער ער זאָל איהר געבען איין עצה וואָס זיא זאָל טוהן, אין אזוי וויא זיא איז געקומען צום רבי׳ן ר׳ בער אין האָט איהם אלעס דער ציילט. האָט דער רבי ר׳ בער איהר גיענטפערט אז זיא זאָל זיך מיט איהם ניט גט׳ן בעוויי׳ל עס וועט פין זייא ארויס קומען זייער א טייער קינד וואָס ער וועט פעלייכטען דיא וועלט מיט זיין תורה אין חסידות וואָס עס וועט זיין צו איהם ניט זיין קיין גלייכין אין זיין דור, אין וויא דיא צדיקת רבקה האָט דאָס דער הערט איז זיא אהיים געפאָהרען אין האָט זיך אָהן געהויבען צוא הייליגען מיט כל מיני קדושה וטהרה, אין אזוי וויא זיא איז מעוברת געוואָהרען איז זיא ווייטער געפאָהרען צוא דעם רבי׳ן ר׳ בער אין אזוי וויא זיא איז אריין געקומען צוא דעם רבי׳ן ר׳ בער האָט זיך דער רבי ר׳ בער פער איהר אויף גישטעלט אין האָט זיא גיבענטש:

און דאמאָלט איז גיוועזען בייא דעם רבי׳ן ר׳ בער הרב מנעסכיז האָט דער רב מנעסכיז געפרעגט דעם רבי׳ן ר׳ בער וויא קומט דאָס אז ער זאָל זיך אויף שטעלען פער איין אשה האָט דער רבי ר׳ בער איהם גיענטפערט ניט פער איהר האָב איך מיך אויף גישטעלט נאָהר

פער

פער דעם קינד וואָס זיא איז מיט איהם מעוברת האָב איך מיך אויף געשטעלט וואָס ער ווערט פער לייכטען דיא גאנצע וועלט מיט זיין תורה אין חכמה, אין עס איז אַזוי געוועזען אין זיא האָט געהאַט דעם הייליגען צדיק וקדוש הרבי ר' אורי מסטרעליסק וואָס דיא וועלט האָט איהם גערופען מיט דעם נאָמען „שרף" וואָס ער איז געוועזען גלייך צוא איין מלאך אלקים, זיין זכות זאָל אינז ביא שטיין מיר זאָלען זוכה זיין צוא זיין לעכט במהרה בימינו אָמן :

און דיזע געשיכטע ווערט ערציילט דאָס געבוירען שאַפט פון רבינו הקדוש ר' אורי מסטרעליסק זי"ע :

ווען דער הייליגער רבי ר' אורי מסטריליסק האָט אָנגיהויבען צי שיינען אויף דער וועלט מיט זיין גרויסקייט, האָט ער געזאָגט פאַר זיינע חסידים מיט דיזען לשון : אַזוי וויא יעדען איז בעוויסט איז מיין פאָטער גיוועזען איין בעל עגלה נאָכהער איז ער גיוואָרען א שניידער אין האָט גיוואָהנט אין אדאָרף, אין דיזען דאָרף האָבען זיך נישט גיפונען קיין מנין יודען מען זאָל קאָנען דאַווינען בעזאַמען, אין איך בין אין דיזען דאָרף גיבורען גיוואָרען, אין דאַמאָלס איז מיין פאָטער גיוועזען זייער אָרים אין האָט נישט גיקאָנט אָהן גרייטען דאָס מינדעסטי אויף דעם ברית. און א חוץ דעם האָט ער נישט גיקריגען קיין מנין יודען וואָס זאָלען אַרויס פאָהרען אין דאָרף אריין אויף דעם ברית. און צוא דינגען מענטשען פאַר געלד, אַזוי וויא דאַמאָלס איז דער מנהג גיוועזען ביא דיא דערפס לייט, איז ער נישט גיוועזען בכח, איז דאָס זעלבסט פאַרשטענדליך אַז מיין פאָטער ז"ע האָט דערפין ביהאַט גרויס עגמת נפש און ער האָט זיך נים גיקאָנט קיין שום עצה געבען :

ווען עס איז גיקומען דער טאָג פין ברית איז מיין פאָטער גיגאַנגען אויף דעם וועג וואָס גייט אין שטאָדט אריין צוא זעהן אפשר וועט דאָרט אָנפאָהרען וועלכער יוד פון שטאָדט וועט ער איהם בעטען

ער זאל מיט איהם ארויס גיין אין דארף ארייין זיך מצרף זיין צוא מנין. אבער ער איז אזוי גישטאנען עטליכע שעה און ער האט נישט גיזעהן קיין שום יוד. עס איז שוין גיהאט פערבייאגיגאנגען א האלבער טאג און ער האט נאך אלץ נישט גיהאט קיין מנין. האט מיין פאטער זייער אנגיהויבען צוא וויינען און בעטען ביא השי"ת אז ער זאל איהם ציא שיקען עטליכע יודען כדי ער זאל קאנען מאכען דעם ברית :

אזוי וויא ער שטייט אזוי פארטראכט אין זיין גיבעט. פולצינג פאהרט אהן אפיהר און זיא דערנענטערט זיך צוא איהם. ער האט באלד דערקענט אז דאה פאהרען יודען. און וויא דיא יודען האבען גיזעהן אז ער וויינט זייער זענען זייא צוא געפאהרען נענטער צו איהם. און האבען איהם גיפרעגט וואס וויינסט דיא, האט ער גיענטפערט, פאר וואס זאל איך ניט וויינען אז עס איז מיר גיבוירען גיווארען א זוהן און היינט דארף זיין דער ברית. אין ביא מיר אין דארף געפינט זיך נישט קיין מנין יודען. אין איך שטייא שוין דאה העכער אהאלבען טאג און איך זעה ניט קיין שום יוד דארך פאהרען. און אחוץ דעם אלעם בין איך זייער ארעם און האב נישט דאס מינדעסטע אנגיגרייט אויף דעם ברית :

וויא דיזע מענטשען האבען דאס דער הערט, האבען זייא ציא איהם גיזאגט זארג נישט. מיר זענען מחותנים. מיר פאהרען פון אחתונה אין מיר האבען מיט זיך לעקעך און בראנפען און איינגימאכטץ. און עס איז אויך דאה צווישען אינז א רב מיט א חזן, מיר וועלען פאהרען צוא דיר און דיא וועסט מאכען דעם ברית בשמחה אין מיט פיהל פרייד אין מיר וועלען מאכען א סעודה אזוי וויא ביא דעם גרעסטען גביר :

נאך דעם וויא דער הייליגער רבי ר' אורי מסטרעליסק האט גיענדיגט דיזע מעשה האט ער גיזאגט ציא זיינע חסידים. איהר ווייסט אז דער סנדק איז גיוועזען אברהם אבינו, דער רב איז גיוועזן משה רבינו, און דער חזן איז גיוועזן דוד המלך, אין מען האט זייא פראב גישיקט פון הימעל. בעוויל השי"ת האט דערזען מיין פאטערס גיוויין. זי"ע ועכי"א :

אין דיזע נעשיכטע ווערט ערציילט דאס התנהגות פון רבינו הקדוש ר׳ אורי מסטרעליסק ווען ער איז נאך געוועזן איונגעל:

ווען דער הייליגער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק איז נאך געוועזן אקליין יונגעל, איז ער אמאהל גיזעסען לעבען זיין פאטער, ווען דער פאטער איז גיוועזן באשעטיגט ביא איין ארבייט. פלוצלינג האט דאס קינד אנגיהויבען צוא וויינען, האט דער פאטער איהם גיפרעגט נאך וואס וויינסט דיא, האט ער גיענטפערט. איך וויין אויף גלות השכינה. האט זיך דער פאטער זייער פאר ווינדערט אויף זיינע רייד און האט גיזאגט, איך זעה אז דאס קינד וועט זיין זייער א גרויסער געטליכער מאן:

ווען דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק איז אביסעל גרויס געווארען און מען האט שוין געדארפען א מלמד פאר זיינעט וועגען, און זיינע עלטערען האבען דאך געוואהנט אין דארף, האבען זיי דאדורך זיך געמוזט אויסציהען פון דארף אין שטאט אריין, און זיי האבען זיך באזעצט אין שטאדט יאנוב, נאר זיינע עלטערען זענען געוועזן זייער ארים האבען זיי נישט געקאנט פאר איהם צאהלען קיין מלומד געלד, און אומזיסט האט קיין שום מלמד נישט געוואלט אריין נעמען קיין תלמיד, האבען זיינע עלטערען דערפון געהאט גרויס עגמת נפש:

אין דיזער צייט האט געוואהנט אין דער שטאט יאנוב איין גרויסער גביר. וואס דיזער גביר האט געהאט א זוהן אין די זעלבע יאהרען וואס דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק, האט דער גביר אהיים גענימען צו זיך א מלמד ער זאל לערנען מיט זיין זוהן, און ווייל דעם גביר׳ס זוהן האט געהאט זייער א שלעכטען קאפ, האט דער גביר געבעטען ביי דעם מלמד ער זאל לערנען מיט דעם רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק כדי דער ר׳ אורי זאל איבערחזר׳ן מיט זיין זוהן דאס לערנען וואס זיי האבען געלערענט ביי דעם מלמד:

פון דיזען מלמד האט דער הייליגער רבי אורי מסטרעליסק זייער פיהל געליטען, ער פלעגט איהם פיהל מאל שלאגען ביז עס איז פון איהם גערינען בלוט, בעוויל דער מלמד האט געוויסט אז ער לערענט מיט איהם אומזיסט, דורך דעם פלעגט ער איהם אנטוהן געברוינטע צרות. און

און ווי זיינע עלטערען האבען געזעהן דאס אכזריות פון מלמד, האבען זיי שוין נישט געוואלט שיקען זייער זוהן צו איהם לערנען, און האבען געזאגט אז השם יתברך וועט אונז צושיקען איין אנדער ארט מיר זאלען קאנען שיקען אונזער זוהן לערנען:

און עס איז טאקי אזוי געווען, השם יתברך האט איהם צוגעשיקט איין אנדער ארט צו לערנען, אין א דארף נישט וויט פון יאנוב האט דארט געוואהנט א ארענדאר וואס האט געהאלטען א עקסטרע מלמד פאר זיין זוהן, האבען זיינע עלטערען ביי איהם געפועל'ט ער זאל לאזען זיין זוהן אויך לערנען צוזאמען מיט זיין זוהן, און פון דאמאלס אן פלעגט ער אלע טאג גיין פון שטאדט אין דארף אריין לערנען, סיי זומער סיי ווינטער, ער האט גאר נישט געקיקט אויף דעם שלעכטען וועטער פון דרויסען, און אויף דעם וואס עס איז איהם אויסגעקומען צו גיין דורך פעלדער און וועלדער, נאר ער פלעגט אלע טאג גיין מיט גרויס חשק לערנען:

דער פאטער זיינער פלעגט איהם אלע טאג מיט נעמען אין שוהל אריין דאווענען, איינמאהל האט זיך געטראפען אז דער פאטער האט איהם מיטגענומען אין שוהל אריין דאווענען און האט איהם פארגעסען אהיים צו נעמען, דער שמש פון שוהל האט איהם נישט געזעהן, וויל ער איז געשטאנען אין א ווינקעל און געדאווענט, און האט פארשלאסען די שוהל און איז אוועק געגאנגען, די עלטערען האבען איהם א גאנצע נאכט ארום געזוכט אין דער גאנצער שטאדט און האבען איהם נישט געפונען, דעם פאטער איז נישט איינגעפאלען אז ער איז פארבליבען אין שוהל, נאר הערשט אין דער פריה ווען דער שמש האט געעפענט די שוהל האט ער איהם נאך געטראפען שטיין אין ווינקעל דאווענען די שמונה עשרה פון מעריב:

ווען דער רבי ר' אורי איז אלט געווארען דרייצען יאהר איז ער שוין געווען באוויסט מיט זיין שארפען מוח ארום דעם גאנצען געגענד, און נאכהער ווען ער איז אלט געווארען פופצען יאהר איז ער שוין געווארען זייער גרויס אין לערנען און פלעגט לערנען מיט זיינע חברים, און אויך פלעגט ער פיהל מאהל גיין אין א שטעטיל נאענט פון זיין שטאדט צו לערנען דארט מיט בחורים:

צווישען די צוויי שטעטלעך וואס דער רבי ר' אורי פלעגט גיין דארט לערנען, האט זיך געפונען א דארף, און דעם דארף האט געוואהנט

געוואָהנט אַ פּריץ זייער אַ רייכער, און ער האָט געהאַלטען ביי זיך אַ משומד פאַר אַ דשאָנגצע ער זאָל אכטונג געבען אויף זיינע געשעפטען, דיזער פּריץ פלעגט אָפט האָבען וויכוחים מיט דעם משומד, און ווען דער פּריץ פלעגט זעהן אַלע טאָג דעם רבי'ן ר' אורי דורך גיין דורך זיין דאָרף זייער פאַרטיפט אין זיינע געדאַנקען, האָט ער געזאָגט צום משומד, דעם בחור וועם אמאָהל זיין זייער גרויס, ווי דער משומד האָט דאָס געהערט, האָט ער אָנגעהויבען מבזה צו זיין אַלע יודען פאַר דעם פּריץ, אז קיין שום יוד האָט נישט קיין וויסענשאַפט אין וועלטליכע חכמות, והא ראיה, רוף אַהער דעם בחור און רעד מיט איהם וועסט די זעהן אַז ער ווייסט גאָר נישט פון וועלטליכע זאַכען:

אמאָהל האָט זיך געטראָפען ווען דער בחור איז פרייטאָג צוריק אַהיים געגאַנגען אין זיין שטאָדט אריין און ער איז דורך געגאַנגען דורך דעם דאָרף און ער איז געווען זייער פאַרטיפט אין זיינע געדאַנקען אַזוי ווי זיין שטייגער איז שטענדיג געווען, האָט אים דער פּריץ צוגערופען צו זיך, נאָר דער בחור ווייל ער איז געוועזען זייער פאַרטיעפט אין זיינע געדאַנקען האָט נישט געהערט צו דער פּריץ האָט איהם גערופען, האָט דער משומד אָנגעהויבען צו שפּעטען פון דעם בחור, און דערווייל האָט זיך דער בחור געגעבען אַ קוק אום האָט ער געזעהן דעם פּריץ, און ווי דער פּריץ האָט איהם גערופען נאָך אַמאָהל איז ער באַלד צוגעגאַנגען צו איהם, האָט איהם דער פּריץ געפרעגט פאַר וואָס ער איז נישט באַלד צוגעגאַנגען צו איהם ביי דעם ערשטען מאָהל רופען, האָט דער בחור זיך פאַרענטפערט אַז ער האָט נישט געהערט מען זאָל איהם רופען ווייל ער איז געווען זייער פאַרטראַכט אין אַ שווערען פלפול, דער פּריץ האָט מיט איהם אָנגעהויבען צו רעדען האָט ער געזעהן אַז ער איז אַ גרויסער חכם איז ער איהם זייער געפעלען געוואָרען, און ווי דער משומד האָט דאָס געזעהן האָט ער אָנגעהויבען צו לעסטערען די הייליגע תורה און האָט געזאָגט צום בחור, ווי איך זעה דיין קלוגשאַפט וואָלט פאַר דיר פיהל גלייכער געווען זיך צו לערנען אין אַנדערע וויסענשאַפטען, נישט אין דער תורה:

דער דאָזיגער בחור האָט איהם געענטפערט מיט דיזען לשון: מיר האָבען גענומען די תורה אויף דעם באַרג סיני אין געגענוואַרט פון אַלע יודען, און אַלע יודען זענען געשטאַנען אויף דער תורה, און מיר האָבען געהערט גאָטס קול רעדען בשעת ער האָט אונז געגעבען די

תורה

תורה, דעריבער אז די היינט פארלאָזען די תורה קאָנען מיר זי ניט פארלאָזען נאָר אויף דעם זעלבען אופן אזוי ווי מען האָט זי אונז געגעבען, דהיינו, אין געגענווארט פון אלע יודען און אלע יודען זאָלען בעשטייען דערויף, און מען זאָל הערען גאָטס קול אז ער וועט זיי געבען א נייע תורה, דאמאָלס וועלען מיר פארלאָזען די תורה, אָבער ווי לאנג עס איז נישט אזוי געוועזען קאָנען מיר נישט פארלאָזען די תורה, דער משומד איז געבליבען זייער פארשעמט פאר דעם פריץ ווייל ער האָט נישט געוויסט וואָס צו ענטפערען אויף דיזע רייד, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן :

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט די חתונה פון רבינו הקדוש ר' אורי מסטרעליסק זכותו יגן עלינו :

דער הייליגער צדיק ר' אורי מסטרעליסק ז"ל האָט חתונה געהאט, זיין פרוי פריידא ע"ה איז געוועזען א גרויסע צדיקת, זי פלעגט טוהען אלע שווערסטע ארבייטען אבי דער מאן זאָל זיצען און לערנען, און זי האָט איהם מפרנס געוועזען, א קורצע צייט נאָך דער חתונה זענען זיי אוועק פון דער שטאָדט יאנוב קיין לעמבערג דאָרט צו וואָהנען, כדי דאָרט צו זוכען זייער פרנסה, דאָרט אין לעמבערג האָבען זיי זיך געדינגען א קעלער שטוב זייער א ענג באוואָהנונג, ווייל זיי האָבען נישט געקענט קומען צו א גרעסערע וואָהנונג ווייל זיי זענען געוועזען זייער אָרים, און די צדיקת פריידא ע"ה האָט אנגעהויבען צו האנדלען מיט גריגווארג און האָט דערפון פארדינט אויף טריקען ברויט, און דער רבי ר' אורי פלעגט זיצען בייטאָג און ביינאכט על התורה ועל העבודה, און קיין שום מענשט האָט נישט געוויסט פון זיין דהקות בעווייל אויפ'ן פנים האָט מען איס נישט דערקענט, ווייל ער פלעגט שטענדיג זיין פריילעך :

נאָכהער ווען עס איז איהם געבאָרען געוואָרען א זוהן דער הייליגער צדיק ר' שלמה זצ"ל, האָט דער רבי ר' אורי מכבד געווען מיט סנדקאות דעם גביר ר' לייב מימעלעס, וואָס ער איז געווען דעם לובלינער רבי'ס שוואָגער, דער ברית איז געוועזען אין בית המדרש, נאָך דעם ברית איז דער סנדק און דער מוהל און נאָך מענטשען געגאנגען

צו

צו איהם אויף אַ סעודת מצוה, נאָר ווי זיי זענען אריין געקומען אין שטוב און האָבען געזעהן דאָס אָרימקייט, זענען זיי זייער דערשראָקען געוואָרען:

דִי רביצען האָט דערזעהן דעם עולם אריין קומען, האָט זי זייער אָנגעהויבען צו וויינען, וויל זי האָט זיך זייער געשעמט וואָס זי האָט ניט מיט וואָס מכבד צו זיין די אורחים, און דער בעל ברית איז געשטאַנען זייער פריילעך וואָס ער האָט זוכה געוועזען מל צו זיין זיין זוהן, נאָר ווי ער האָט דערזעהן דעם צער פון דער רעביצען, האָט ער זי געטרייסט און געזאָגט, אויב וויל מיר האָבען נישט קיין פרנסה בריות דעריבער זאָלען מיר זיך נישט פרייען מיט אונזער זוהן, און וואָס מיר האָבען זוכה געווען צו אזא גרויסע מצוה:

דִי מענטשען וואָס זענען געווען אויף דעם ברית האָבען יעצט זיך דערוויסט פון זיין אָרימקייט, וואָרען ביז יעצט האָבען זיי נישט געוויסט אַז עֶר איז אַזוי אָרים, האָבען זיי באלד צוזאַמגערייט אַ סעודה אַזוי ווי ביי דעם גרעסטען גביר, און זיי האָבען זיך זייער משמח געווען:

אויף דעם צווייטען טאָג נאָך דעם ברית האָט דער גביר ר' לייב מימעלעס געפרעגט דעם רבי'ן ר' אורי פון וואַנען ער דערנערט זיך, האָט איהם דער רבי געענטפערט: איך האָב צוויי קוה, פון דיזע צוויי קוה שפייז איך מיך מיט מיין בני בית, און וויל דער גביר ר' לייב האָט געוואָלט מהנה זיין דעם רבי'ן ר' אורי חסיד, האָט ער אָנגעזאָגט אין שטוב אַז מען זאָל ביי קיינעם נישט קויפען קיין מילעך נאָר ביי אורי חסיד, נאָר ווי פאַרווּנדערט איז עֶר אָבער געוואָרען אַז ווען זיין משרתות איז געגאַנגען צו ר' אורי'ן קויפען מילעך האָט זי געטראָפען די רביצען אין שטוב און האָט זיך געהייסען געבען מילעך, די רביצען האָט זי אָנגעקוקט, זי האָט גערעכענט אַז זי מאַכט פון איהר אַ שפאַס, די משרתות האָט געזעהן אַז די רביצען פאַרווּנדערט זיך זייער, האָט זי געענטפערט, מיין בעל הבית האָט מיר אָנגעזאָגט אַז איך זאָל אין ערגיץ נישט קויפען קיין מילעך נאָר ביי איך, האָט די רביצען געזאָגט, ביי מיר אין שטוב איז צייט מיין חתונה נאָך נישט געזעהן געוואָרען קיין טראָפען מילעך:

דִי משרתות איז אהיים געגאַנגען און געזאָגט דעם בעל הבית אַז עס איז אַ ליגען, ביי דעם אורי חסיד געפינט זיך נישט קיין קוה, און די רביצען זאָגט אַז זייט איהר חתונה האָט זי נאָך נישט געהאַט אין שטוב קיין

קיין טראפען מילעך, האט זיך דער בעל הבית זייער פארוואונדערט, ווי פאלט דאס אויס ר׳ אורי חסיד זאל איהם זאגען אזא ליגען, ווארום ער האט געוויסט אז ער איז זייער איין ערליכער מאן מן הסתם אז ער האט געזאגט אז ער האט צוויי קוה מוז זיין אמת:

נאך דעם ווי דער גביר האט געטראפען דעם רבי׳ן ר׳ אורי אין בית המדרש, האט ער איהם געפרעגט, ווי פאלט איהר אויס צו זאגען אזא ליגען אז איהר האט צוויי קוה און פון דעם זענט איהר אייך מפרנס, און איך האב געשיקט צו אייך נאך מילעך האט די רביצען געענטפערט אז זי האט נישט קיין מילעך, האט דער רבי ר׳ אורי געענטפערט, חס וחלילה, איך זאג נישט קיין ליגען, דאס זענען די צוויי קוה וואס איך בין מיך מפרנס: „כי״ בו ישמח לבנו, „כי״ בשם קדשו בטחנו, פון דיזע צוויי קוה (כי) האב איך מיין חיונה, פון דאמאלס אן פלעגט דער גביר ר׳ לייב מימעלעס שיקען כסדר אלע טאג זיין פרנסה פארבארגען דער רבי זאל נישט וויסען, ווארען ער האט נישט געוואלט נעמען קיין אומזיסטע געשאנקען:

אין א צייט ארום האט ער אנגעהויבען צו פאהרען צו רבי׳ס, כדי ער זאל זיך אויסקלויבען א רבי׳ן וואס ער זאל צו איהם כסדר פאהרען, צום ערשטען איז ער געפאהרען קיין ליזענסק צום רבי׳ן ר׳ אלימלך זצ״ל און איז דארט אפגעזעסען א צייט אין איז פון דארט אוועק געפאהרען קיין אוסטרהא צום רבי׳ן ר׳ ייב״א זצ״ל:

ווען דער רבי ר׳ ייב״א האט זיך געזעצט עסען זיין נאכט עסען האט ער געבעטען דעם רבי׳ן ר׳ אורי זצ״ל ער זאל אויך עסען מיט איהם, האט ער איהם צוליעב געטוהן, בשעת דעם עסען האט ער געזעהן אז דער רבי ר׳ ייב״א עסט זייער פיהל, מען האט איהם אנידערגעשטעלט גרויסע כלים מיט עסען און ער האט אלעס אויפגעגעסען, נאר נאך דעם ווי ער האט שוין נישט געקאנט מעהר עסען אין האט איבער געלאזט ביסלעך אין די כלים, האט ער זיך צוגעבויגען צו די כלים און האט געבעטען ביי די ביסלעך עסען אז זיי זאלען נישט האבען אויף איהם קיין פארדראס וואס ער עסט נישט אויף אין גאנצען כדי מתקן צו זיין דערמיט דאס עסען, ווייל ער קאן שוין נישט מיין עסען, האט דער פון דער רבי ר׳ אורי פארשטאנען דאס גרויסקייט פון רבי׳ן ר׳ ייב״א, דאס וואס ער עסט אזוי פיהל איז כדי דערמיט מתקן צו זיין די הייליגע ניצוצין וואס געפונען זיך אין עסען

נאך דעם בענטשען האט זיך דער רבי ר' ייב"א געזעצט לערנען און איז אויפגעווען א גאנצע נאכט, און האט געלערענט מיט גרויס התלהבות און מיט גרויס התמדה, נאכהער אין דער פריה האט ער זיך געשטעלט דאווענען אויך מיט גרויס התלהבות, און נאך די אלע זאכען האט אלץ דער רבי ר' אורי איהם נישט געוואלט נעמען פאר קיין רבי'ן, ער האט געזאגט אז ער האט נישט קיין פארכט פאר איהם איז א בעוויין אז דאס איז נישט זיין רבי:

פון דארט איז ער געגאנגען קיין קארץ צום רבי'ן ר' פנחס זצ"ל וואס ער איז דאמאלס געוועזען דער עלצטער רבי אין זיין דור, נאר אזוי ווי ער האט איבערגעטרעטען זיין שוועל האט איהם דער רבי ר' פנחס געגעבען שלום און האט צו איהם געזאגט גיי געזונטערהייט איך בין נישט דיין רבי, און ער איז פון דארט אוועק געגאנגען:

נאכהער איז ער געגאנגען קיין נעסכיז צום רבי'ן ר' מרדכי זצ"ל, און פון דארט איז ער געגאנגען צום הייליגען רבי'ן ר' זושא זצ"ל, דער רבי ר' זושא האט איהם זייער מקרב געווען, און ווען ער איז פון איהם אוועק געגאנגען האט ער איהם געבענטש מיט דער ברכה: אז די שכינה זאל זיך פון איהם נישט אפטוהן ווי לאנג ער וועט לעבען, און ער זאל ווי צום גיכסטען געפונען א רבי'ן ווי צו איהם פאסט צו:

פון דארט איז ער ווייטער געגאנגען קיין קארלין צום רבי'ן ר' שלמה זצ"ל, און ווי ער איז דארט אהין געקומען, האט ער געטראפען דעם רבי'ן זיצען אין דרויסען לעבען דער שטוב, דער רבי ר' שלמה האט איהם געגעבען שלום, און עס איז באלד אויף איהם געפאלען א פחד, דערפון האט ער פארשטאנען אז צו דעם רבי'ן דארף ער כסדר גיין, און ער איז דארט פארבליבען אויף א לאנגע צייט:

ביי דער גאנצער צייט וואס דער רבי ר' אורי האט זיך געזאמט ביים רבי'ן ר' שלמה מקארלין, איז זיין פרוי דערווייל געווען ביי דעם רבי'ן ר' נפתלי הירץ סוחיסטאווער זצ"ל, וואס מען האט איהם גערופען „דער שווארצער מגיד", און ווען דער רבי ר' אורי איז אהיים געקומען אויף פסח קיין לעמבערג, האט ער אויך געמוזט עסען ביי דעם רבי'ן ר' נפתלי הירץ זצ"ל, ווי דער רבי ר' נפתלי האט געזעהן זיין התנהגות און די גרויסע קדושה זיינע, האט ער צו איהם געזאגט: איך זעה דאך אז איהר זענט א גרויסער ירא שמים, און עס שטייט אין פסוק „ותקם את דבריך כי צדיק אתה", דאס איז טייטש די זאלסט מקיים זיין דיינע ריי"ד
וויל

ווייל די ביסט א צדיק, פאר וואס דען ביסטו נישט מקיים וואס די האסט איינגעשריבען אין דער כתובה: „ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס וכו׳״, דאס איז טייטש: די ביסט מחויב צו געבען דעם וייב פרנסה, וואס דען ביסטו אוועק אויף אזוי א לאנגע צייט און האסט דיין וייב איבער געלאזט אן פרנסה, האט דער רבי ר׳ אורי געענטפערט, וואס שטייט ווייטער אין דער כתובה, „כהלכות גוברא׳ין יהודא׳ין דמפרנסין נשיהון בקושטא״, דאס איז טייטש: אזוי ווי אלע יודען וואס שפייזען זייערע ווייבער מיט אמת, דעריבער האב איך געמוזט פאהרען צום אײן רבי׳ן צו זוכען דעם אמת, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט ווי דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל האט אנגעהויבען נתגלה צו ווערען:

ווען דער הייליגער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק האט אנגעהויבען נתגלה צו ווערען און מען האט אנגעהויבען פון אלע זייטען צו פאהרען צו איהם, האט זיך דערוועקט דער חשק אין רבי יהודה צבי פון סטרעטין זי״ע אויך צו פאהרען זיך ערקענען מיט דעם רבי׳ן ר׳ אורי, דער דאזיגער רבי יהודה צבי איז געווען זייער א גרויסער מאן אין תורה און אין יראת שמים, און ווען די איינוואהנער פון סטרעטין האבען איהם געוואלט אויפנעמען פאר א רב, האט ער נישט געוואלט אויף זיך נעמען דאס רבנות, נאר עס האט דארט אין סטרעטין געפעלט א שוחט, האט ער געזאגט, אז א שוחט וויל ער יא זיין. און ער איז פארבליבען שוחט אין סטרעטין, און דאס איז באוויסט אז בשעת ער פלעגט גיין שעכטען א עוף פלעגט דאס עוף אליין צו פליהען צו איהם, דעסגלייכען אז ער פלעגט גיין שעכטען א בהמה פלעגט די בהמה פון זיך זעלבסט אויסציהען דעם האלדז צום שעכטען:

עס האט זיך אמאהל געטראפען אז פון א פריץ׳ס הויף איז אנטלאפען איין אקס אין וואלד אריין, און דער אקס פלעגט מזיק זיין פיהל מענטשען און עס איז נישט מעגליך געווען איהם צו האפען, האבען מענטשען

מענטשען געזאָגט צום פריץ אַז ער זאָל בעטען רבי יהודה צבי דעם שוחט ער זאָל איהם שעכטען וועט דער אָקס פון זיך זעלבסט צו איהם צו גיין דער פריץ האָט אַזוי געטוהן, ער האָט געבעטען דעם שוחט ער זאָל שעכטען דעם אָקס, און ווי דער שוחט איז נאָר געקומען מיט דעם חלף אין וואַלד אריין, איז דער אָקס באַלד צוגעלאָפען צו איהם און האָט אויסגעצויגען דעם האַלדז און ער האָט איהם געשאָכטען, און מען דערציילט אַז עס איז אַמאָהל געקומען צופליהען אַ עוף פון דער שטאָדט דאַהאַטין ביז סטראָטין גלייך צום שוחט אין די הענד אריין כדי ער זאָל עס מתקן זיין מיט דעם שעכטען:

דעם דאָזיגען שוחט רבי יהודה צבי האָט זיך אַמאָהל פארגליסט צו פאָהרען קיין לעמבערג צום רבי'ן ר' אורי, דערווייל האָט זיך געמאַכט אַז אַ גרויסער גביר פון סטרעטין האָט אויך געוואָלט פאָהרען קיין לעמבערג צום רבי'ן וועגען אַ ישועה, האָט ער מיטגענומען דעם ר' יהודה צבי מיט זיך אויף זיינע הוצאות, כדי ער זאָל רעדען פון זיינעט וועגען, און ווי זיי זענען געקומען קיין לעמבערג האָבען זיי געהערט אַז עס איז געקומען קיין לעמבערג אַ גרויסער צדיק און זייער אַ גרויסער בעל מופת, האָט דער גביר געבעטען דעם ר' יהודה צבי ער זאָל מיט איהם אריין גיין צו דעם רבי'ן, און ווי זיי האָבען נאָר געעפענט די טיער אריין צו גיין צום רבי'ן איז דער רבי פונקט געשטאַנען אויסגעדרייט מיט דעם פנים צו דער וואַנד, איז דער רבי ר' יהודה צבי באַלד צוריק אַרויסגעלאָפען און ער האָט געזאָגט אַז ער האָט באַלד דערקענט אַז דער צדיק איז פון דער קליפה ר"ל, און ער איז באַלד געגאַנגען צום רבי'ן ר' אורי, און ווי ער איז אריינגעקומען צום רבי'ן ר' אורי האָט ער פונקט געהאַלטען אין מיטען דאַווענען, האָט ער געוואַרט ביז דער רבי האָט געענדיגט דאָס דאַווענען, דערנאָך איז ער געגאַנגען נעמען שלום, האָט איהם דער רבי מכבד געווען ער זאָל מיט איהם עסען מיטאָג, און ער איז געשטאַנען דערויף, און זיי האָבען צוזאַמען געגעסען:

נאָך דעם עסען איז דער רבי ר' יהודה צבי זיך געגאַנגען געזעגענען מיט דעם רבי'ן און צוריק אַהיים צו פאָהרען, דער רבי האָט איהם באַגלייט ביז דער טיער, און ער האָט אויף איהם אַרויפגעלייגט זיינע הענד און האָט צו איהם געזאָגט מיט דיזען לשון: „מיר זאָלען זיך בקרוב ווייטער זעהן", און אַזוי ווי ער האָט צו איהם געזאָגט דיזע ווערטער

וועֶרטעֶר האָט איִן איהם אָנגעֶהויבעֶן צו ברעֶנעֶן דאָס ליִבשאַפט פון דעֶם רבי׳ן, און ווי עֶר איז נאָר אַהיים געֶקומען האָט עֶר באַלד געֶמוזט פאָהרעֶן נאָך אַמאָהל צוליִעב דעם גרויסען גלוסטיגקייט וואָס עֶר האָט געֶקריגעֶן צום רבי׳ן, און פון דאַמאָלס אָן פלעגט ער אַלעֶ מאָהל פאָהרעֶן צו איהם:

אַזוי פלעגט דעֶר רבי ר׳ איזי כסדר זיצען על התורה ועל העבודה און דאָס ווייב פלעֶגט שווער אַרבייטעֶן כדי זי זאָל קאָנעֶן דערנערען דעם מאַן מיט די קינדער, עס פלעֶגט זיין פיהל טעֶג וואָס עס איז אַפילו קיין שטיקעֶל ברויט ניִשט געֶוועֶן פאַר די קינדער׳ס וועגען, און זי האָט עס אַלץ מקבל באהבה געוועֶן אַבי דעֶר מאַן זאָל זיצעֶן און לערנעֶן, אַמאָהל איז דורך געֶגאַנגעֶן דורך דעֶם רבי׳נ׳ס הויז דעֶר גביר ר׳ צבי הירש שעֶהנבלום זצ״ל איינער פון די שעֶנסטע בעלי בתים אין לעמבערג, האָט ער געזעהן די רביצען זיצט פאַר איהר שטוב און די קינדער וויינען עסעֶן, און זי אַליין האָט אויך געֶוויינט, ווייל זי האָט זיי ניִשט געהאַט וואָס צו געבעֶן, איז דער גביר תיכף אַריין געגאַנגען צום רבי׳ן און האָט איהם געגעֶבען אַ גרויסען פדיון אַז זיי האָבען זיך געהאַט דערפון צו דערנעהרען אַ לאַנגע צייט, האָט דער רבי געפרעגט דעם גביר וואָס פעהלט דיר וועל איך דיך בענטשען, האָט דער גביר געענטפערט, מיר פעהלט גאָר נישט איך האָב ב״ה אַלעס גוטס, נאָר אַ זוהן פעהלט מיר, האָט דער רבי צו איהם געזאָגט, פון היינט איבער אַ יאָהר וועסטו האָבען אַ זוהן און איך זאָג דיר צו אַז ער וועט זיין פון מיינע גאָענסטע תלמידים:

דעם רבי׳נס ברכה איז מקוים געוואָרען, און אַ יאָהר אַרום איז איהם געבוירען געוואָרען אַ זוהן, מען האָט איהם אַ נאָמען געגעבען בנימין זאב, ער איז געוועזן פון רבי׳נס בעסטע תלמידים, זיין היילינער נאָמען איז דערנאָך באַוויסט געוואָרען אויף דער וועלט, מען האָט איהם גערופען וואָוטשי שעהנבלום זצ״ל:

אויך דער גביר ר׳ לייב מימעלעס פלעגט אָפט דעם רבי׳ן מהנה זיין, און ער פלעגט זעהן אַז די רביצען איז פאַרטוהן אין שטוב מיט די קליינע קינדער און האָט נישט קיין צייט געהאַט צו גיין אין גאס אַריין עפעס צו האַנדלען און צו פאַרדינען, פלעגט ער אַריין שיקען אַלעס וואָס מען האָט געברויכט אין שטוב אַריין, עס איז אַזוי פערביי געגאַנגען וואָכען און חדשים און דער רבי האָט נישט געוויסט דערפון

נאָר הערשט אין אַ צייט אַרום האָט ער זיך דערוויסט אַז דער גביר ר׳ לייב מימעלעס שיקט איהם אַריין כמעט די גאַנצע פרנסה, האָט ער געזאָגט: יעצט זעה איך אַז השם יתברך וויל איך זאָל שוין האָבען פרנסה, נאָר פון דעסטוועגען וויל איך נישט מיין האָפענונג וואַרפען אויף אַ מענטש, אַז אַ מענטש זאָל מיך כסדר שפייזען, עס איז גלייכער זיך צו פאַרזיכערען אין השם יתברך, און ער איז באַלד פון דאָרט אַוועק געפאָהרען מיט זיין גאַנץ בגי בית קיין סטרעליסק, און דאָרט אין סטרעליסק האָט ער אָנגעהויבען שטאַרק באַוויסט צו ווערען מיט זיין גרויסקייט, און פיהל חסידים האָבען אָנגעהויבען צו איהם צו פאָהרען,
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט דאָס גרויסקייט פון הייליגען רבין ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל נאָך דעם ווי ער איז נתגלה געוואָרען:

ווען דער רבי ר׳ אורי איז געקומען קיין סטרעליסק, האָבען איהם די בעלי בתים אויפגענומען בכבוד גדול, נאָר ער פלעגט נישט וועלען זיך אָפּגעבען צום רבנות נאָר ער פלעגט פאַרברענגען גאַנצע טעג און נעכט נאָר ביים לערנען, אַדרבה, איהם פלעגט נאָך פאַרדריסען אויף אַנדערע רבי׳ס וואָס זיי גיבען זיך אָפּ דער עיקר צו די חסידים נאָר וועגען צורכי הגשמיות, ער פלעגט זיינע חסידים גאָר נישט וועלען ענטפערען וועגען דעם, נאָר דער עיקר האָט ער מיט זיי גערעדט וועגען עבודות השם, ווי אַזוי מען דאַרף דינען השם יתברך, און דאָס רוב סטרעליסקער חסידים זענען געווען גרויסע אָרימע לייט:

אַמאָהל האָט די רביצען געזאָגט צו איהם, זעה נאָר דיינע חסידים זיצען ביי דיר שטענדיג פאַרוואָס ביסטו נישט מתפלל פאַר זייערט וועגען זיי זאָלען רייך ווערען, האָט דער רבי איהר געענטפערט, וואָס זאָל איך טוהן אַז מיינע חסידים ווילען נישט קיין געלד, און מאָרגען וועל איך דיר ווייזען אַז זיי ווילען נישט רייכקייט:

אויף דעם צווייטען טאָג בשעת דער רבי האָט געהאַלטען ביי דעם
דאַווענען

דאַווענען, ער איז צוגעקומען צו „ויברך דוד" ביי די ווערטער „והעושר והכבוד מלפניך, ובידך לגדל ולחזק לכל", האָט ער אויפגעהויבען זיינע פּאָלעס און איז צוגעגאַנגען צו יעדען איינעם פון זיינע חסידים וואָס זענען געווען אין בית המדרש און געזאָגט: ווער עס וויל געלד זאָל אריינשטעקען די העגד אין דער פּאָלע וועט ער האָבען געלד, און עס האָט קיינער ניט אריין געשטעקט זיין האַנד, נאָכהער האָט ער געזאָגט צו דער רביצען, זעהסט איך וויל זיי געבען געלד און זיי ווילען ניט נעמען:

ביי דעם רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק איז אַמאָהל געווען איינער פון די גרויסע רבי'ס, האָט ער אויך געפרעגט דאָס זעלבע, פאַרוואָס זענען אייערע חסידים אַלע אָרימע לייט, איהר זעהט ניט צו פּועל'ען ביי השם יתברך זיי זאָלען זיין רייך, האָט דער רבי ר' אורי געענטפערט, ווייל זיי אליין האָבען ניט קיין לוסט צו רייכקייט, און ער האָט באַלד צוגערופען איינעם פון זיינע חסידים און האָט צו איהם געזאָגט, אַזוי ווי איך מיט דעם צדיק זיצען מיר יעצט צוזאַמען, און יעצט איז איין עת רצון וואָס דו קאָנסט פּועל'ן אלדעס גוטס, דעריבער זאָג וואָס איז דיין פערלאַנג, האָט דער חסיד געענטפערט, איך פערלאַנג אַז איך זאָל זוכה זיין צו זאָגען אַלע טאָג „ברוך שאמר והיה העולם" מיט דער זעלבער כוונה און התלהבות ווי דער רבי זאָגט, האָט דער רבי ר' אורי געזאָגט צו דעם צדיק וואָס איז ביי איהם געווען, יעצט זעה אַז מיינע חסידים האָבען גאָר ניט קיין השגה אויף רייכקייט נאָר אויף יראת שמים:

נאָך איינער פון זיינע גרויסע תלמידים וואָס ער איז געווען רייך דאָס איז דער הייליגער רבי ר' בנימין וואָלף שעהנבלום זצ"ל, דער דאָזיגער תלמיד איז געווען פון אַ רייך הויז אַרויס, און ער אַליין איז אויך געווען רייך, אַמאָהל האָט דער רבי ר' אורי סטרעליסקער צו איהם געזאָגט מיט דעם לשון: וואָוועטשי, ביסט זייער גוט נאָר וואָלסט מיר בעסער געפעלען ווען זאָלסט זיין אַ אָרימאַן, האָט זיך דער ר' וואָוועטשי זייער דערשראָקען פון די רייד און האָט געענטפערט: רבי, דערטשעפּעט ניט, אַז עס וועט מיר פעהלען די שפּראָנצקע פון די שיך וועל איך שוין ניט וויסען וואָס איך דאַווען:

אויך ווען דער רבי ר' אורי סטרעליסקער פלעגט אַמאָהל אַרויספאָהרען אין אַ אַנדערע שטאָדט אַריין, איז ער ניט געפאָהרען אויף דעם אופן צו זאַמלען געלד, נאָר צוליעב פאַרבאָרגענע טעמים:

ר'

ר' בער דעם ראש הקהל'ס זוהן פון דער שטאדט קאראלובסקי האט דערצײלט, אז דער רבי ר' אורי סטרעליסקער איז אמאהל געקומען צו זײ אין שטאדט אריין אין מיטען דער וואך און האט זיך אפגעשטעלט אין מיטען מארק וואס האט זיך געפונען אין מיטען דער שטאדט, ווי די שטאדט מענטשען האבען געזעהן דעם רבי'ן זיך אפשטעלען אין מיטען מארק, זענען זיך אנגעלאפען פיהל מענטשען ארום דעם וואגען, האט דער רבי אויפגעהויבען די ברעמען און געפרעגט צו איז היינט א מארק טאג, האט איהם אײנער געענטפערט, וואס פרעגט איהר צו עס איז א מארק טאג, דער מארק איז דאך לײדיג, האט ער געפרעגט וואס דען דא איז אזוי פיהל בהמות, און ער איז באלד צוגעפאהרען צום ראש הקהל וואס ער האט געוואהנט נאענט פון דער שוהל:

די שוהל איז געוועזען זײער שײן געבוים מיט גרויסע פענסטער, יעדער פרעמדער מענשט האט געקאנט פון אויסעװײניג דערקענען אז דאס איז א שוהל, דער רבי איז אביסעל ארויסגעגאנגען האט ער דערזעהן די שוהל, האט ער זיך אנידער געשטעלט קוקען אויף איהר, דערווייל איז דער ר' בער אנגעקומען און האט געזעהן ווי דער רבי שטײט און קוקט אויף דער שוהל, דער רבי ר' אורי סטרעליסקער האט איהם געפרעגט, וואס פאר א הויז דאס איז, האט איהם ר' בער געענטפערט, דאס איז אונזער שוהל, אין עטליכע מינוט ארום האט דער רבי איהם ווייטער געפרעגט, וואס פאר א הויז איז דאס, האט ר' בער ווייטער געענטפערט, דאס איז אונזער שוהל:

אויף דעם צווייטען טאג איז דער רבי ר' אורי סטרעליסקער געגאנגען אין דער שוהל אריין דאווענען, און אזוי ווי ער פלעגט אלע זיינע תפלות דאווענען מיט גרויס התלהבות און מיט א הויך קול אז מען האט געהערט זיין קול גאר ווייט, אפילו די פויערים אין די פעלדער האבען שוין געוויסט אלע טאג די צייט ווען דער ראבין זאגט „ברוך שאמר", אבער דאס מאהל איז זיין דאווענען געוועזען מיט מיין התלהבות ווי שטענדיג און מיט נאך העכערע קולות אז די ווענד האבען זיך אזש געשאקעלט פון זיינע קולות:

נאך דעם דאווענען האט ער עפיס געגעסען און באלד געהײסען איין שפאנען די פערד און פאהרען אין א נאענט שטעטיל קיין קריוויטש, די איינוואהנער פון דער שטאדט קאראלובסקי האבען איהם געבעטען ער זאל ביי זיי פארבלייבען אויף שבת, ער האט אבער ניט געוואלט בשום אופן

אופן ביי זיי פערבלייבען אויף שבת, און דאָנערשטאָג איז ער פון דאָרט אוועק געפאָהרען קיין קריוויטש, די צוויי ווייטע וואָך זענען צו איהם געקומען צו פאָהרען מענטשען פון דער שטאָדט קאָראַלובסקי קיין קריוויטש און אזוי ווי זיי זענען נאָך איבערגעטרעטען זיין שוועל האָט ער זיי געפרעגט, וואָס הערט זיך מיט אייער שוהל, האָבען די מענטשען געענטפערט, אַז דעם שבת האָט זיך אָנגעכאַפּט אַ פייער אין דער שוהל און זי איז אין גאַנצען פאַרברענט געוואָרען עס איז פון איהר גאָר נישט געבליבען קיין זכר:

ווי דער רבי ר' אורי האָט דאָס געהערט, האָט ער צו זיי געזאָגט, איך האָב פיהל געבעטען אַז די שוהל זאָל פאַרברענט ווערען, ווייל מיט פיהל יאָהרען צוריק איז אין דער שוהל געווען איין איינזאַמלונג פון דער חברה פון שבתי צבי ימ"ש און זיי האָבען פאַראומרייניגט דאָס הויז און דאָס אומרייניקייט האָט מען בשום אופן נישט געקאָנט אויסרוימען, דעריבער האָט די שוהל געמוזט פאַרברענט ווערען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע נעשיכטע ווערט דערציילט וואונדערליכע זאַכען פון היילינען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

נאָך דעם ווי דער רבי ר' אורי סטרעליסקער איז שוין געהאַט באַוואוסט געוואָרען אויף דער וועלט מיט זיין גרויסקייט און מען פלעגט פאָהרען צו איהם פון אַלע זייטען, איז צו איהם געקומען אַ גביר פון דער שטאָדט אָדעס, דער דאָזיגער גביר פלעגט אָפט פאָהרען קיין גאַליציע וועגען זיינע געשעפטען, און ווי ער האָט דאָרט געהערט דערציילען דאָס גרויסקייט פון דעם רבי'ן ר' אורי סטרעליסקער איז ער אויך אריין געפאָהרען קיין סטרעליסק צו קענען דעם רבי'ן, און ווי ער איז נאָר איין מאָהל געווען אין סטרעליסק האָט עס איהם שוין כסדר געצויגען צו פאָהרען קיין סטרעליסק, און ביי יעדען מאָהל ווען ער איז געפאָהרען קיין גאַליציע געשעפטליך, איז ער אריין געפאָהרען קיין סטרעליסק צום רבי'ן, און ווען ער איז צוריק אהיים געפאָהרען קיין אָדעס פלעגט ער דערציילען זיין בני בית און זיינע פריינד דאָס גרויסקייט

גרויסקייט פון דעם הייליגען רבי'ן ר' אורי סטרעליסקער :

אמאהל האט זיך פאסירט ביי דעם גביר פון אדעס א גרויס אומגליק הייגו, אזוי ווי די משרתות פלעגט גיין אלע טאג מיט דעם קינד שפאצירען אין וואלד אריין, האט זיך געטראפען איין טאג וואס זי איז געגאנגען מיט דעם קינד אין וואלד אריין און זי האט נישט אזוי גוט אכטונג געגעבען אויף איהם, און דאס קינד איז אזוי אביסעל אוועק געגאנגען פון איהר, פלוצלונג קוקט זי זיך אום און דאס קינד איז נישט דא, זי האט איהם אנגעהויבען צו זוכען אין גאנצען וואלד אבער אומזיסט, זי האט איהם נישט געפונען :

די משרתות איז אהיים געגאנגען מיט גרויס עגמת נפש און האט דערציילט דעם בעל הבית דאס אומגליק וואס האט זיך איהר געטראפען, דער גביר איז באלד ארויסגעגאנגען זוכען דאס קינד און ער האט אויך ארויסגעשיקט שלוחים צו זוכען דאס קינד, אבער די גאנצע מיה איז געווען אומזיסט, דאס קינד איז נישט געפונען געווארען :

מען קאן זיך פארשטעלען דאס גרויסע עגמת נפש וואס עס איז געווען ביי דעם גביר אין הויז, און צוליעב דעם גרויסען צער האט ער שוין נישט אין זין געהאט זייגע געשעפטען, און ער איז דאס גאנצע יאהר נישט געפאהרען קיין גאליציע אזוי ווי ער פלעגט אפט פאהרען וועגען מסחר, און ממילא איז ער דאדורך שוין אין סטרעליסק ביים רבי'ן אויך נישט געווען, באר הערשט אין א יאהר ארום נאך דעם אומגליק וואס דאס קינד איז פון איהם פארלארען געווארען האט ער זיך אנגעהויבען צוריק צו נעמען צום מסחר און אנגעהויבען צו פאהרען קיין גאליציע, און פון דארט איז ער אריין געפאהרען קיין סטרעליסק צום רבי'ן :

ווי דער גביר איז געקומען צום רבי'ן האט ער אפגעגעבען א קוויטעל מיט א פדיון ווי דער שטייגער איז, ווי דער רבי האט גענומען דאס קוויטעל אין דער האנד אריין און אנגעהויבען עס צו לייענען האט ער געפרעגט דעם גביר, וואס האסטו פארגעסען איין קינד איין צושרייבען אין קוויטעל, האט דער גביר שטארק אנגעהויבען צו וויינען און האט דערציילט דעם רבי'ן דאס אומגליק וואס האט איהם געטראפען, האט דער רבי איהם געענטפערט, זארג נישט, מיין הארץ זאגט מיר אז דיין קינד לעבט :

עס איז פערביי געגאנגען א לאנגע צייט, העכער צוואנציג יאהר פון דער צייט וואס ער איז געוועזן ביים רבי'ן אין סטרעליסק, ער האט

דאָס שוין געהאַט אין גאַנצען פאַרגעסען אין זיין אומגליק, איז ער אַמאָהל געוועזען אין סטרעליסק ביים רבי'ן, האָט דער רבי צו איהם געזאָגט, פאָהר אַהיים און גרייט מיר צו אַ דירה אין אָדעס, ווייל איך וועל זיין אין אָדעס עטליכע טעג, דער גביר איז באַלד אוועק געפאָהרען און האָט דערציילט אין זיין שטאָדט אז דער רבי ר' אורי פון סטרעליסק וועט קומען צו אונז אין שטאָדט אריין אויף עטליכע טעג און ער וועט האָבען ביי מיר סטאַנציע:

די שטאָדט מענטשען האָבען זיך אָנגעהויבען צו צוגרייטען איהם אַ קייגען צו גיין מיט גרויס פאַראַד, און נאָך די זעלבע וואָך איז דער רבי געקומען קיין אָדעס, און מען האָט איהם אויפגענומען מיט גרויס כבוד, און ער איז איינגעשטאַנען ביי דעם דאָזיגען גביר, און דאָס איז דאָך באַוויסט, אַז אין רוסלאַנד פלעגט מען זייער שטרענג אכטונג געבען אויף אַ פרעמדען מענטש ווען ער איז געקומען אין אַ גרויסע שטאָדט און ער האָט זיך געזאָמט אַ צייט, און אַ ליאַדע חשד מען האָט אויף איהם געפונען האָט מען איהם באַלד אַרעסטירט, און בפרט נאָך אַז דער רבי איז געקומען קיין רוסלאַנד און מענטשען האָבען אָנגעהויבען צו גיין צו איהם פון אַלע זייטען, האָט מען באַלד געוואָרפען דעם רבי'ן אין אַ חשד אריין, און ער האָט דערהאַלטען אַ באַפעהל פון גובערנאַטאָר אַז ער זאָל צו איהם קומען:

ווי די יודען פון דער שטאָדט האָבען דאָס געהערט, האָבען זיי זיך שטאַרק געשראָקען, ווער ווייסט וואָס מען קען איהם טוהן, נאָר דער רבי האָט זיי געטרייסט און געזאָגט, שרעקט אייך נישט, איך פאַרהאָף צו גאָט אַז אין דעם היינטיגען טאָג וועט געטוהן ווערען אַ גרויסע זאַך:

דער רבי איז געגאַנגען צום גובערנאַטאָר פונקטליך צו דער צייט וואָס מען האָט איהם געהייסען קומען, און ווי ער איז דאָרט אַריין געקומען האָט ער געטראָפען שטיין דעם גובענאַטאָר און אַ יונגער שרייבער איז געשטאַנען לעבען איהם, מען האָט דעם רבי'ן אויסגעפרעגט ווי אַזוי ער הייסט און ווי אַזוי זיינע עלטערען האָבען געהייסען, און פון וועלכער שטאָדט ער איז אַזוי ווי דער שטייגער איז ביי אַ פראָטאָקאָל אַלעס צו פרעגען, דער נאָך האָט מען איהם געהייסען צוריק אַהיים גיין, פאַר דעם אוועק גיין האָט דער רבי געבעטען דעם גובענאַטאָר ער זאָל איהם פאַזוואָלען צו רעדען מיט זיין שרייבער וואָרען ער דאַרף עפעס רעדען מיט איהם אַ פאַרבאָרגענע זאַך, דער געבונאַטאָר האָט איהם פאַזוואָלי

און דער רבי איז מיט דעם יונגען שרייבער אריין געגאנגען אין א באזונדער חדר און האט מיט איהם גערעדט א לאנגע צייט: אין א שעה ארום זענען זיי צוריק אריין געקומען, און דער יונגער שרייבער איז אין גאנצען משונה צורה געווארען און ער האט געציטערט פאר פחד, און דער רבי איז צוגעגאנגען צום גובערנאטאר און האט צו איהם געזאגט, איך בעט זייער מען זאל דעם דאזיגען שרייבער צוריק קערען צו זיינע עלטערען ווייל מען האט איהם אוועק גע׳גנב׳עט פון זיינע עלטערען ווען ער איז נאך געווען יונג:

דער גובערנאטאר האט זיך זייער פארוואונדערט אויף דעם רבי׳נס רייד, דער נאך האט ער זיך אויף איהם געבייזערט און האט איהם געסטראשעט אז אויב ער וועט נישט אויסווייזען די זאך אז עס איז אמת וועט ער איהם ארעסטירען, מען האט געשיקט ברענגען די אלטע ביכער פון ארכיוו און מען האט געזוכט און מען האט געפונען אז עס איז אמת, אז דער דאזיגער יונגער שרייבער איז א איד און ער געהער צו די עלטערען, דער גובערנאטאר איז זייער דערשראקען געווארען און ער האט געזאגט, יעצט זעה איך אז ער איז א געטליכער מאן, און ער האט איהם אנגעטוהן גרויס כבוד און ער האט פאזוואליט דעם שרייבער צוריק אהיים צו גיין צו זיינע עלטערען, און דער רבי איז באלד צוריק אהיים געפאהרען קיין סטרעליסק, ער האט געזאגט, איך האב שוין געטוהן דאס וואס איך האב געדארפען טוהן אין אדעס, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט ווי דער הייליגער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל איז געוועזען בקי אפילו אין וועלטליכע חכמות:

ווען דער הייליגער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק איז אמאהל געקומען קיין לעמבערג, זענען צו איהם געקומען פיהל חסידים, און דאס איז דאך באוויסט אז דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק האט נישט געלעבט גוט מיט דעם בעל שם טוב און מיט זיינע תלמידים, און די אנהענגער פון בעל

שם

שם טוב האָבען נאָר שטענדיג געזוכט עצות ווי אזוי צו טשעפען מיט דעם רבי'ן ר' אורי פון סטרעליסק, און אין דיזער צייט איז געווען אין לעמבערג א גרויסער פילאָזאָף וואָס ער איז געווען איין צענזור, זענען געגאנגען דעם בעל שם טוב'ס חסידים און האָבען דערציילט דעם צענזור אז דער רבי ר' אורי פון סטרעליסק פארנארט פיהל מענטשען דערמיט אז זיי זאָלען גאנצע טעג אָפּפיהרען נאָר מיט דאווענען און געשרייען: דער צענזור האָט באלד געגעבען א באפעל צום רבי'ן ער זאָל זיך שטעלען פאר איהם צו דער באשטימטער צייט, און ווי די חסידים האָבען געקריגען דעם באפעהל, זענען זיי געוואָרען שטארק דערשראָקען און האָבען נישט געוויסט קיין שום עצה זיך צו געבען צו זאָל מען זאָגען דעם רבי'ן פון דעם באפעהל צו נישט, וואָרען ווער ווייסט וואָס פאר א חקירות ער וועט דעם רבי'ן פאָרשטעלען און דער רבי וועט אפשר נישט וויסען וואָס צו ענטפערען, וואָרען ער איז נישט געלערענט אין קיין וועלטליכע חכמות, נאָר זיי האָבען נישט געהאט קיין אנדערע עצה האָבען זיי איהם געמוזט זאָגען:

נאָר ווי פארווינדערט זענען די חסידים געבליבען ווען זיי האָבען געהערט ווי דער רבי האָט געענטפערט מיט דעם לשון: גאנץ גוט, איך וועל גיין צו דער באשטימטער צייט, און עס איז אויף איהם גאָר נישט געפאלען קיין שום שרעק, און ווען דער רבי איז געגאנגען צום צענזור זענען מיט איהם מיטגעגאנגען עטליכע חסידים אזעלכע וואָס זענען געלערענט אין וועלטליכע וויסענשאפט, אז אויב דער רבי וועט נישט וויסען צו ענטפערען וועלען זיי ענטפערען:

ווי זיי זענען געקומען צום צענזור, האָט ער געזאָגט צום רבי'ן, איך האָב מיט אייך צו רעדען עטליכע ווערטער, האָט דער רבי געענטפערט גאנץ גוט, נאָר איך בעהט זייער אז עס זאָל יעדער ארויסגיין פון דאנען בשעת אונזער געשפרעך, און דער צענזור האָט איהם דאָס צוליעב געטוהן, און דורך דעם האָבען זיינע חסידים וואָס זענען מיט איהם מיט געגאנגען אויך געמוזט ארויס גיין, און דער רבי איז אליין מיט איהם פארבליבען אין א פארשלאָסען חדר א לאנגע צייט א ערך פון פיער שעה, די חסידים האָבען זיך זייער געשראָקען דערפאר וואָס עס געדויערט אזוי לאנג, נאָך מעהר פארווינדערט זענען זיי געבליבען ווען זיי האָבען געזעהן אין א צייט ארום דעם רבי'ן ארויס גיין און דער פילאָזאָף איז מיטגעגאנגען איהם בגאלייטען ביז צו זיין שטוב, און ביי דעם גאנצען וועג האָט דער

פילאָזאָף

פילאָזאָף געשריגען, ווי זי געשריגען אויף דעם וואָס עס איז פארלאָרען געוואָרען און מען קאָן עס נישט געפונען, ווען נישט דאָס וואָס איך בין שוין איין אַלטער מאַן וואָלט איך פארלאָזט מיין פּאָסטען און וואָלט געוואָרען פון אייערע חסידים, וואָרען איך זעה יעצט אַז מיינע אַלע יאָהרען האָב איך פאַרברענגט מיט גאָר נישט:

ווי די חסידים האָבען געהערט דעם פילזאָפ'ס רייד, זענען זיי געוועןזייער בייגעריג צו וויסען די זאַך דערפון, וואָס פאַר אַ געשפרעך עס איז דאָרט צווישען זיי פאָרגעקומען, האָבען זיי געפרעגט דעם רבי'ן ער זאָל זיי זאָגען וואָס פאַר אַ פראַגעס דער פילאָזאָף האָט איהם געשטעלט, און וואָס פאַר אַ ענטפער ער האָט געגעבען, האָט דער רבי געענטפערט, איך זאָל אייך דערציילען דאָס גאַנצע געשפרעך וואָס עס איז פאָרגעקומען איז נישט מעגליך נאָך צו דערציילען, נאָהר איך וועל אייך נאָהר זאָגען פון וואַנען עס נעמט זיך צו מיר אַז איך זאָל קענען דעם פילאָזאָף ענטפערען אויף זיינע פראַגען:

ווען איך בין אַלט געוועזען פינף יאָהר האָב איך געוואָלט וויסען פון וואַנען די אַלע געוויקסען קומען, ווער האָט באַשאַפען דעם הימעל, און די זון און די לבנה און די שטערען, איך בין גאַנצע נעכט נישט געשלאָפען און נאָך געקלערט פון וואַנען דאָס אַלעס האָט זיך גענומען, ביז וואַנען איך האָב דערקענט אַז עס איז פאַרהאַנען אַ באַשעפער וואָס האָט בעשאַפען די גאַנצע וועלט און אַלעס וואָס עס געפונט זיך אין איהר, און עס איז נישט געוועזען קיין איין חקירה וואָס די פילאָזאָפען האָבען געקלערט עס זאָל נישט האָבען דורך געגאַנגען דורך מיינע געדאַנקען, ביז וואַנען איך האָב דערגרייכט צום אמת, און יעצט קאָנט איהר שוין פארשטיין פאַר וואָס איך האָב מיך נישט געפּאָרכטען צו גיין צום צענזור, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט ערציילט די פּטירה פון דער רביצין דעם הייליגען רבי'ן ר' אורי סטרעליסקער'ס פרוי ע"ה און די חתונה פון דער צווייטער פרוי:

דער הייליגער רבי ר' אורי סטרעליסקער פלעגט אַלע יאָהר איין מאָהל פאָהרען

פאַהרען קיין סטרעטין, און ער האָט שוין אָפּט געהאַט זיין סטאַנציע ביי זיין הייליגען תלמיד ר׳ יהודא הירש זצ״ל וואָס ער איז געווען רבי אין סטרעטין, און שבת ביים טיש פלעגען זיי זיצען צוזאַמען אויבען אָן אויף צוויי שטילען, אַמאָהל ביי דער דריטער סעודה פון שבת האָט דער רבי ר׳ אורי סטרעליסקער געזאָגט צו ר׳ יהודא הירש מיט דעם לשון: דיין פאָטער דער רבי פון זוואַלוב ציהט מיך אויף שבת קיין זוואַלוב, און איך ווייס נישט פאַרוואָס, וואָרען ער דאַרף נישט מיין טובה:

און עס איז אַזוי געווען, ער איז פון דאָרט אַוועק געפאָהרען קיין זוואַלוב און האָט זיך דאָרט געזוימט ביז דינסטאָג, און פון דאָרט איז ער צוריק געפאָהרען צו זיך קיין סטרעליסק, און קיין שום מענטש האָט נישט געוויסט וואָס דער רבי האָט געטוהן אין זוואַלוב:

דער דאָזיגער תלמיד ר׳ יהודה הירש האָט דער רבי ר׳ אורי סטרעליסקער מיין מקרב געווען ווי אַלע תלמידים, אויף איהם האָט דער סטרעליסקער געזאָגט אַז ער וועט זיין ממלא מקומו, ווייל דעם סטרעליסקער׳ס זוהן ר׳ שלמה זצ״ל איז נפטר געוואָרען באַלד נאָך איהם, צווישען דעם סטרעליסקער׳ס תלמידים איז געווען איינער דער הייליגער צדיק ר׳ אברהם הירש זצ״ל וואָס איהם האָבען אַלע תלמידים גערעכענט פאַר דעם גרעסטען צווישען זיי, און אויף איהם האָבען זיי גערעכענט אַז ער וועט זיין דער ממלא מקום פון זייער רבי׳ן דעם סטרעליסקער, נאָר דער סטרעליסקער האָט געזאָגט, אַז אין הימעל זאָגט מען אַז ר׳ אברהם הירש וועט זיין אַ רבי, און איך זאָג אַז ר׳ יהודה הירש וועט זיין אַ רבי, און אַז משיח וועט קומען וועלען איהם אַ קעגען גיין דער בעל שם טוב מיט זיינע תלמידים און איך מיט מיין תלמיד ר׳ יהודא הירש וועל אויך אַ קעגען גיין און וועל נישט פאַרשעמט ווערען קעגען זיי:

און ווען די רביצען פרידה ע״ה איז נפטר געוואָרען און דער רבי האָט גענומען אַ צווייטע פרוי בלימה ע״ה, אַ טאָכטער פון דעם הייליגען צדיק ר׳ יעקב קאָפּיל, דעם בעל שם טוב׳ס אַ תלמיד, איז צו איהם אַמאָהל געקומען אויף שבת זיינס אַ שוואָגער, דער הייליגער צדיק ר׳ מענדיל קאָסיווער זצ״ל, און דער רבי ר׳ יהודא הירש סטרעטינער איז אויף דעם שבת נישט געווען אין סטרעליסק, מוצאי שבת האָט דער סטרעליסקער געשיקט אַ שליח קיין סטרעטין צום רבי׳ן ר׳ יהודה הירש ער זאָל באַלד צו איהם קומען, דער שליח איז געגאַנגען קיין סטרעטין און האָט געבּרענגט דעם רבי׳ן ר׳ יהודה הירש קיין סטרעליסק פונקט צו

דער

דער סעודה מלוה מלכה, און ער איז אריין געגאנגען אין דעם חדר אריין ווי דער רבי ר׳ אורי סטרעליסקער מיט׳ן שוואגער ר׳ מענדיל קאסיווער זענען געזעסען און געגעסען, און האט געווארט ביז זיי האבען געקאנטשיט די סעודה, און ווען ר׳ מענדיל קאסיווער איז געגאנגען אויף זיין סטאנציע שלאפען האט דער סטרעליסקער געזאגט צו זיין תלמיד ר׳ יהודא הירש מיט דעם לשון: מיין הייליגער שוואגער ר׳ מענדעלע האט דעם פרייטאג צו נאכטס געדאווענט מיט אזא מין התלהבות און געוויין פונקט ווי צו כל נדרי:

ווען ר׳ מענדעלע קאסיווער איז פון דארט אהיים געפאהרען צו זיך, האט ער געזאגט צו זיינע חסידים, מיט אלע זאכען בין איך מיין שוואגער נישט מקנא, נאר מיט זיין תלמיד ר׳ יהודא הירש, איך האב נאך קיינמאהל נישט געזעהן אז א רבי זאל נישט אפטוהן זיינע געדאנקען קיין איין רגע פון זיין תלמיד, און א תלמיד זאל נישט אפטוהן קיין איין רגע די געדאנקען פון זיין רבי׳ן, אזוי ווי דער סטרעליסקער מיט זיין תלמיד ר׳ יהודא הירש סטרעטינער, זיי זענען ממש אין דער זעלבער מדריגה ווי משה מיט זיין תלמיד יהושע, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט דאס גרויסקייט פון הייליגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל אז אפילו חיות האבען זיך געפארכטען פאר איהם:

דער הייליגער רבי ר׳ אורי סטרעליסקער איז אמאהל געפאהרען מיט זיינע עטליכע חסידים דורך א וואלד, און אין מיטען וועג האבען זיך די פערד אפגעשטעלט און האבען נישט געוואלט גיין, איז דער בעל עגלה אראפגעגאנגען פון וואגען זעהן פארוואס די פערד ווילען נישט גיין, האט ער געזעהן אז עס שטייט א בער און וויל ארויפשפרינגען אויף די פערד און די פערד ווערען זיך מיט אלע כוחות, האט דער בעל עגלה אנגעהויבען זייער שטארק צו שרייען פאר גרויס פחד, האט דער סטרעליסקער צו איהם געזאגט, האב נישט קיין פארכט, און ער אליין

אין

איז אראָפּגעגאַנגען פון וואָגען און צוגעגאנגען צום בער און האָט זיך אביסעל אויפגעהויבען דאָס היטעל פון שטערען איז דער בער באַלד אַנטלאָפען:

דער נאָך האָט דער רבי געזאָגט צו זיינע חסידים, איהר זאָלסט נישט מיינען אז איך האָב באוויזען א מופת דערמיט וואָס דער בער איז פאַר מיר אַנטלאָפען, ניין, דאָס איז געווען נאָר דערפאַר ווייל עס שטייט געשריבען אין דער תורה „ומוראכם וחתכם יהיה על כל חיות הארץ”, דאָס איז דער טייטש, אז אַלע חיות וועלען פאַר אייך מורא האָבען, איז אויב דער מענטש מאַכט נישט קאַליע דעם צלם אלהים פון זיך דאַרף ער נישט קיין מורא האָבען פאַר די חיות:

און דאָס איז די טייטש אין דער משנה, „כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו”, דאָס וואָרט „בריות” איז די טייטש באַשעפעניש, דאָס הייסט אַלע מינים חיות, דאָס מיינט מען, איטליכער מענטש וואָס די חיות זענען פון איהם צופרידען, היינו, זיי טשעפען איהם נישט, איז א בעוויז אז דער אייבערשטער איז פון איהם אויך צופרידען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט דאס גרויסע התלהבות וואס דער הייליגער רבי ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל האט געהאט ביי דעם דאווענען:

דער הייליגער רבי ר' אורי מסטרעליסק איז אמאָהל געווען אין א שטאָדט, און ווען ער איז געגאַנגען דאַווענען האָט ער זייער לאַנג מאריך געווען ביים דאַווענען און האָט געדאַוועט מיט זייער גרויס התלהבות אַזוי ווי זיין שטייגער איז געווען שטענדיג, נאָך דעם דאווענען איז דער רב פון שטאָדט צו איהם צוגעגאַנגען און איהם געפרעגט וואָס איז די מעשה וואָס דער רבי האָט אַזוי לאַנג אויפגעהאַלטען דעם עולם צוליעב זיין דאַווענען, עס איז דאָך אַ טרחא פאַר דעם ציבור, האָט דען דער רבי נישט קיין מורא פאַר טרחא דציבורא, ביי רבי עקיבא'ן געפונען מיר דאָך אז ווען ער האָט געדאַוועט אַליין פאַר זיך אָהן א מנין האָט מען איהם איבער

איבער געלאזט אין דעם ווינקעל פון בית המדרש און דערנאך האט מען איהם געפונען אין א אנדער ווינקעל צוליעב זיין גרויס התלהבות, ביי דעם דאווענען פלעגט ער נישט איינשטיין אויף איין ארט, דאס איז אלץ נאר געווען ווען ער האט געדאווענט פאר זיך אהן א מנין, אבער דאמאלס ווען ער האט געדאווענט מיט מנין האט ער זייער מקצר געווען צוליעב דער טרחא פון ציבור:

האט דער הייליגער סטרעליסקער געענטפערט דעם רב, דאס איז דאך באוויסט אז אונזער רבי ר' עקיבא האט געהאט פיער און צוואנציג טויזענד תלמידים, און דאס איז זעלבסטפערשטענדליך אז צווישען אזוי פיהל תלמידים האט זיך זיכער געפונען א מנין תלמידים וואס האבען געווארט אויף זייער רבי'נס דאווענען, און זיין לאנג מאריך זיין ביים דאווענען איז ביי זיי נישט געווען קיין טרחא, נאר מיט זייער גאנצען ווילען האבען זיי געווארט ביז דער רבי וועט ענדיגען זיין דאווענען, נאר פאר וואס דען האט ער געדארפען מקצר זיין, מוז מען זאגען צוליעב א אנדערען טעם, אז ווען רבי עקיבא האט געדאווענט מיט דעם ציבור, דאס מיינט מען אז דאס ציבור האט געדאווענט מיט די זעלבע כוונות וואס ער, דאמאלס האט ער נישט געדארפען מאריך זיין ביים דאווענען, ווייל זיין תפלה איז באלד אנגענומען געווארען, נאר ווען ער האט געדאווענט פאר זיך, דאס מיינט מען אז דאס ציבור האט נישט געדאווענט מיט די זעלבע כוונות וואס דער הייליגער רבי עקיבא, האט ער געמוזט מאריך זיין ביים דאווענען כדי ער זאל מתקן זיין זייערע תפלות אויך:

דער הייליגער רבי ר' גרשון פון קאלימיי דערציילט, אז ווען ער איז אמאהל געווען ביים רוזינער ז"ל האט איהם דער רוזינער געפרעגט צו ער איז שוין אמאהל געווען ביי צדיקים, האט דער ר' גרשון געענטפערט, אז ער איז שוין געווען פיהל מאהל ביי דעם הייליגען רבי'ן ר' אורי פון סטרעליסק זצ"ל, האט דער רוזינער געבעטען ביי איהם ער זאל איהם דערציילען עפיס א מעשה פון דעם הייליגען סטרעליסקער, האט ער איהם דערציילט, איינמאהל האט דער סטרעליסקער ז"ל מיך אריינגערופען צו זיך אין שטוב פאר דעם דאווענען און ער האט מיר געזאגט איך זאל איהם אויפשרייבען א שער צו א ספר כתב יד, האב איך איהם געענטפערט אז א שער צו שרייבען קאן מען נישט אזוי גיך נאר מען מוז אביסעל קלערען ווי אזוי אויסצושטעלען דעם שער, דעריבער וועל איך דאס טוהן נאך דעם דאווענען, האט דער סטרעליסקער צו מיר געזאגט

בעזאגט, דאס כתב יד איז דאך נישט מיין, און איך גיי יעצט דאווענען אויף דעם אופן איך זאל מיך מוסר נפש זיין צו השם יתברך, און איך ווייס נישט צו איך וועל צוריק קומען צו מיין הויז, און דער נאך וועט דער עולם מיינען אז דאס כתב יד איז מיינע חידושים, דעריבער פערלאנג איך אז די זאלסט אפשרייבען דעם שער מיט דעם נאמען פון מחבר נאך פאר דעם דאווענען, און ווי דער הייליגער רוזינער האט געהערט דיזע מעשה איז ער שטארק נתפעל געווארען פון דעם גרויסקייט פון דעם הייליגען סטרעליסקער:

דער הייליגער רבי ר' שלמה זצ"ל דעם סטרעליסקער'ס איינציגער זוהן איז נאך זיין פאטער'ס פטירה געוועזען ביים רוזינער זצ"ל, האט דער רוזינער איהם געבעטען ער זאל איהם עפיס דערציילען פון זיין פאטער'ס דרכים, האט ער געענטפערט, איך קאן אייך דערציילען צוויי זאכען פון מיין פאטער, אז ווען ער פלעגט גיין אלע טאג אין דער פריה דאווענען איז ער פריער אריין געגאנגען אין קיך אריין זיך צו געזעגענען מיט דער רביצען און מיט דעם בני בית, ווייל ער האט געזאגט, טאמער וועט ער נסתלק ווערען ביים דאווענען צוליעב זיין גרויס דביקות אין השם יתברך, און נאך האט ער אנגעזאגט זיין בני בית פאר דעם דאווענען, איהר זאלט וויסען אז דא אין קעסטעל ליגט פיהל כתב יד, און די אלע כתבים זענען נישט מיינע נאר פון מיין הייליגען רבי'ן ר' שלמה פון קארלין, דעריבער זאל מען נישט מיינען אז די אלע חידושי תורה זענען מיינע, די דאזיגע צוויי זאכען פלעגט ער אלע טאג פאר דעם דאווענען אנזאגען זיין בני בית:

אמאהל האט דער הייליגער רבי ר' זיסקונד זצ"ל פון סטרי געשריבען אויף דער הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק דעם טיטעל „מורי הגאון מסטרעליסק", האט איהם דער גאון ר' ענזיל זצ"ל דער רב פון סטרי געפרעגט, ווי אזוי שרייבסטו דעם טיטעל גאון אויף אזעלכען וואס ער איז נישט קיין גאון נאר איין רבי און איין צדיק, ווארען דאס ווארט „גאון" ווערט נאר גערופען אויף א זעלכען וואס ער איז בקי אומעטום אין לערנען, אבער נישט אויף א רבי'ן, האט איהם דער הייליגער רבי ר' זיסקונד געענטפערט מיט דעם לשון: אייך און נאך אזעלכע רופט די וועלט מיט דעם נאמען „גאון", וואס איז דאס אזעלכעס דער טיטעל „גאון", נאר דאס האב איך געהערט פון פיהל מענשטען, אז דאס ווארט „גאון" איז טייטש גרויס, ווייל דיזע מענטשען האבען גרויס געמאכט די

תורה

תורה און זי געשטארקט, דעריבער ווערען זיי אנגערופען מיט דעם טיטעל „גאון", צום ביישפיעל, אין דער תורה שטייט „לא תבשל גדי בחלב אמו", ווען דער מלמד לערענט מיט זיינע תלמידים דעם פסוק טייטשט ער זיי אזוי, אז מען טאר נישט קאכען קיין פלייש מיט מילעך צוזאמען, מער זאגט ער זיי נישט, נאר שפעטער ווען דאס יונגעל ווערט גרעסער און ער לערענט שוין גמרא און ער קומט צום פרק „כל הבשר" אין מסכת חולין, דאמאלס ווייסט ער שוין דעם פשט פון דעם פסוק „לא תבשל גדי בחלב אמו", און שפעטער אז ער ווערט נאך גרעסער און ער לערענט שוין יורה דעה, ווייסט שוין דאס יונגעל נאך מיין פשט אויף דעם פסוק, און אזוי ווייטער און ווייטער, וואס מעהר ער לערענט מעהר ווייסט ער דעם פשט פון דעם פסוק, און אזוי איז ביי דער גאנצער תורה, דעריבער איז גאנץ רעכט וואס מען רופט אזעלכע מענטשען מיט דעם נאמען „גאון", ווייל מיט דעם לערנען מאכען זיי גרויס די תורה:

און דאס ווייסט דאך יעדער איינער, אז אין דער תורה שטייט פיהל מאהל די ווערטער „לאהבה את ה'", „ליראה את ה', ולדבקה בו", דאס איז טייטש, מען זאל ליעב האבען גאט, און זיך פארכטען פאר גאט, און זיך באהעפטען אין איהם, און דיזע דריי זאכען, אהבה, יראה, דביקות, דאס איז זייער גרויס, און דאס געפונט זיך נישט ביי אייך און ביי נאך אזעלכע, ווייל ביי דיזע דריי זאכען האט איהר אזא ידיעת אזוי ווי א קינד וואס דער רבי לערענט דערמיט די טייטש פון פסוק „לא תבשל גדי בחלב אמו", וואס ער ווייסט נישט מיין נאר אז מען טאר נישט קאכען פלייש מיט מילעך צוזאמען, אזוי איהר ווייסט אין דיזע ווערטער אויך נישט מעהר נאר די טייטש, אבער פרובט נאר צו רעדען מיט דעם הייליגען צדיק ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל אין דעם ענין פון אהבה און יראה אין דביקות וועט איהר נבהל ונשתומם ווערען פון זיינע טיפע געדאנקען אין די זאכען, איז דאך ממילא ווערט דערפון די תורה אלע מאהל גרעסער און שטארקער, ווייל דיזע דריי ווערטער געפונען זיך דאך אין דער תורה, דעריבער קומט איהם צו שרייבען דעם טיטעל „גאון", און דער רב ר' ענזיל זצ"ל האט מסכים געווען צו זיינע רייד זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

דער

א ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

דעם רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק האָט זיך אמאָהל געמאַכט א מכה אויף דער פלייצע ר"ל, האָט דער רבי געזאָגט צו זיינע חסידים אז ער וויל פאָהרען צו א דאָקטאָר אין א נאָענט שטעדטעל אריין פרעגען וועגען דער מכה, ביי די חסידים איז די זאַך געווען א גרויס וואונדער, ווייל זיי האָבען געוואוסט אז עס איז חלילה נישט קיין געפערליכע זאַך און דער דאָקטאָר פון זיין אייגענער שטאָדט קאָן איהם אויך היילען, נאָר וואָס דען איז איהם פלוצלונג איינגעפאַלען צו פאָהרען צו א דאָקטאָר אין א אנדערע שטאָדט אריין, נאָר זיי האָבען דעם רבי'ן קיין שאלות נישט געפרעגט, מן הסתם ער הייסט פאָהרען דאַרף מען פאָהרען:

די חסידים זענען מיט דעם רבי'ן געפאָהרען אין א נאָהענט שטעדטעל אריין, און ווי דער רבי איז געקומען אין דעם שטעדטעל אריין, זענען צו איהם געקומען אלע שטאָדט מענטשען נעמען שלום ווי דער שטייגער איז, און ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט צוליעב וואָס דער רבי איז אהער געקומען, איז זיי אויך געווען א גרויס וואונדער, וואָרען די שלאַפקייט קאָן דער קלענסטער רופא היילען, האָט ער זיך דאָך געקאָנט ביי זיך אין דערהיים היילען, און דורך דעם טאַקע ווייל זיי האָבען געהאַלטען דעם רבי'ן נישט פאַר קיין געפערליכען, האָבען זיי גערעכענט אז עס וועט איהם נישט שאַטען דאָס צו פיהל רעדען מיט איהם, זענען צו איהם געקומען פיהל מענטשען, הן פון זיינע חסידים הן אנדערע מענטשען אָפּגעבען קוויטלעך דעם רבי'ן ווי דער שטייגער איז:

און א דאָרף נישט ווייט פון דעם שטעדטיל האָט געוואָהנט א יוד א גרויסער גביר, ער איז אויך געווען פון די סטרעליסקער חסידים, ער האָט געהייסען אהרן הכהן, ער האָט געהאַט אין דעם דאָרף א שענק מיט בראַנפען און ביער, און ער האָט געהאַט פרנסה בריות, ווייל ער האָט א סאַך געלייזט, אין א צייט שפּעטער האָט זיך א גוי אויך געמאַכט די זעלבע שענק פונקט קעגען דעם יוד'ס שענק, און דאַדורך האָט ער ווייניגער געלייזט, ווייל א סאַך קונים זענען געגאַנגען צום גוי קויפען, און אלע טאָג איז ער געוואָרען אָרימער:

און ווי דער יוד דער שענקער האָט געהערט אז דער סטרעליסקער רבי

איז דאָ אין דעם נאָהענטען שטעדטיל, איז ער אריינגעפאָהרען אין דעם שטעדטיל צום רבי'ן, האָבען איהם זיינע פריינד געזאָגט, אז ער זאָל בעטען דעם רבי'ן ער זאָל צו איהם אריינפאָהרען אין דאָרף אריין עסען ביי איהם א סעודה, קאָן זיין דאדורך וואָס דער רבי וועט זיין ביי איהם אין הויז און עסען א סעודה וועט איהם דערפון ארויסקומען א גרויסע טובה:

דער דאָרפסמאַן האָט אזוי געטוהן ווי די חסידים האָבען איהם געהייסען, און ער האָט פארבעטען דעם רבי'ן צו זיך אין דאָרף אריין אויף א סעודה, און דער רבי איז מרוצה געוואָרען און האָט איהם געזאָגט אז מאָרגען וועט ער צו איהם קומען:

דעם אנדערען טאָג האָט דער דאָרפסמאַן אריין געשיקט א בריטשקע מיט פערד צום רבי'ן ער זאָל צו איהם קומען, דער רבי האָט זיך אויפגעזעצט אויף דער בריטשקע און ער האָט לעבען זיך געזעצט דעם היילינען רבי'ן ר' אליהו וואָס ער איז די לעצטע יאָהרען געוועזען רב אין וויסקיט, און די רעשט חסידים זענען געגאַנגען אין דעם דאָרף אריין צו פיס און זיי האָבען דאָרט געוואַרט ביז דער רבי וועט אָנקומען, און ווי דער רבי איז אָנגעקומען איז ער באַלד אראָפגעגאַנגען פון וואָגען און אַריין געגאַנגען צום יוד אין שטוב אריין, דער יוד האָט באַלד געגרייט צום טיש און געגעבען צו עסען, און ער האָט אַנידער געשטעלט בראָנפען צום טיש, דער רבי האָט געטרינקען צום עולם „לחיים", און בשעת דעם טרינקען לחיים איז דער בעל הבית צוגעגאַנגען צום רבי'ן און האָט איהם דערציילט די גאַנצע מעשה וואָס עס האָט איהם געטראָפען, אז דער גוי האָט זיך געמאַכט קייגען איבער א שענק, און דאדורך לייזט ער גאָר ווייניג:

דער שטייגער פון סטרעליסקער איז געוועזען, ער פלעגט זאָגען גוטע ווערטלעך, דער פּראָסטער עולם וואָס האָט געהערט זיינע ווערטליך האָבען געמיינט פשוט עס איז א הלצה, אָבער די גרעסערע חסידים זיי האָבען געוויסט אז דער היילינער סטרעליסקער רעדט נישט קיין איין אומזיסט וואָרט, דעריבער האָבען זיי געוויסט אז אפילו אין זיינע גוטע ווערטליך געפונט זיך פאַרבאָרגענע סודות, און אזוי ווי דער דאָרפסמאַן איז צוגעגאַנגען צום רבי'ן אין איהם דערציילט וועגען דעם גוי וואָס האָט זיך געמאַכט א שענק א קייגען איבער, האָט דער רבי איהם געענטפערט מיט א געלעכטער מיט דעם לשון: זעהט נאָר דעם געלען רמאי נאָך אויפער

איידער ער גיט מיר אַביסעל בראָנפען וויל ער שוין זיך זאָל איהם באַצאָהלען, לאָז מיך חאָטש פריער עפּיס פאַרזיכען, דערנאָך האָט זיך דער רבי געוואַשען צום עסען, און בשעת דעם עסען האָט ער נאָך אמאָהל געטרינקען בראָנפען און געזאָגט צום עולם לחיים, דער דאָזיגער בעל הבית איז נאָך אמאָהל צוגעגאַנגען צום רבי'ן און איהם דערציילט וואָס עס האָט איהם געטראָפען, דער רבי האָט איהם ווייטער געענטפערט אין געלעכטער אַזוי ווי פריער, און דאָס זעלבע איז געווען שפּעטער נאָך דער סעודה בשעת דעם ווייך טרינקען, האָט איהם דער רבי ווייטער געענטפערט דאָס זעלבע, דער דאָרפסמאַן איז געשטאַנען זייער פאַרקלערט ער האָט נישט געוויסט וואָס מען טוט יעצט, אַז דער רבי ענטפערט איהם גאָרנישט אויף זיין געבעט:

דער נאָך האָט מען געבענטש און מען האָט שוין צוגעגרייט די ברישקע צו פאָהרען, און דער בעל הבית איז געשטאַנען און געקוקט דעם רבי'ן אין מויל אַריין ער זאָל שוין פון איהם הערען זיינע הייליגע ווערטער, ער זאָל מאַכען אונטער טעניג דעם גוי און איהם משפיע זיין שפע ברכה והצלחה, דער נאָך האָט דער רבי געזאָגט צו זיין פריינד ר׳ אליהו ז״ל דער רב פון וויסקיט, קום וועלען מיר אַביסעל אַרויסגיין, זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, און אין מיטען גיין האָט ער צוגערופען דעם בעל הבית און איהם געפרעגט ווי איז דאָס אָרט פון דעם גוי'ס שענק, האָט ער איהם געוויזען פונקט קייגען זיין הויז, האָט דער הייליגער רבי ווייטער געענטפערט מיט דעם לשון: זעהט נאָר דעם גלען רמאי ווי ער האָט אין זיך אַזאַ העזה און מיר צו זאָגען אַזאַ ליגען אַז קייגען איבער זיין הויז שטייט אַ שענק, און ער האָט זיך אויסגעדרייט צו זיין פריינד ר׳ אליהו און איהם געפרעגט, דו זעהסט דאָ אויף דעם אָרט אַ שענק, דער ר׳ אליהו האָט גאָר נישט געענטפערט, ווייל אין אמת׳ן האָט ער יאָ געזעהן אויף דעם אָרט אַ שענק נאָר ער האָט נישט געוויסט וואָס דער רבי מיינט, דעריבער האָט ער געשוויגען און געוואָלט זעהן דעם סוף פון דער זאַך, פּלוצלונג האָט דער הייליגער סטרעליסקער געזאָגט צום רב ר׳ אליהו, קום וועלען מיר זיך אויפזעצען אויף דעם וואָגען און מיר וועלען פאָהרען, זיי האָבען אַזוי געטוהן און זענען באַלד אַוועק געפאָהרען, דער סטרעליסקער איז צוריק געפאָהרען צו זיך אַהיים קיין סטרעליסק, און דעם צווייטען טאָג האָט מען געהערט אַז די דאָזיגע נאַכט איז פאַרברענט געוואָרען דעם גוי'ס הויז מיט דער שענק און עס איז פון

איהם

איהם נישט איבער געבליבען קיין שריד ופליט, און דאָס אָרט איז פיהל יאָהר געשטאַנען ליידיג אָהן א הויז, דערפון האָבען שוין דער נאָך די חסידים פערשטאַנען וואָס דעם רבי'נס כוונת איז געווען וואָס ער האָט געהייסען מיט זיך פאָהרען אין דעם שטעדטיל אַריין צום דאָקטאָר האָטש דער דאָקטאָר פון זיין שטאָדט האָט אויך געקאָנט איהם אויסהיילען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאָך אַ ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

דער הייליגער רבי ר' יחיאל מיכל זצ"ל האָט דערציילט, אז דער חסיד ר' חיים לייב האָט איהם דערציילט, אז ער איז געווען א משמש ביים הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל, און דאָרט ביי דעם סטרעליסקער איז געווען א מנהג, אז שבת צו יעדער סעודה האָט דער משמש געברענגט צוויי פלעשלעך וויין צום בענטשען:

אמאָהל האָט זיך געטראָפען אַז דער משמש איז געגאַנגען צום שענקער נאָך וויין, און דער שענקער איז געווען א מתנגד, ער האָט נישט געגלייבט אין רבי'ן און אין זיינע מופתים, ער האָט אלסדינג אָפגעלייקענט וואָס מען האָט איהם עפּיס דערציילט פון גרויסקייט פון דעם רבי'ן, איז איהם איינגעפאַלען ער וועט פּריווען דעם רבי'ן צו איז ער באמת אַזוי גרויס ווי מען זאָגט, האָט ער געגעבען דעם משמש צוויי פלעשלעך וויין „יין נסך" און ער האָט געוואָלט זעהן צו איז ער באמת א גרויסער מאַן, צו ער וועט וויסען צו דער וויין איז נסך וויין צו נישט, וואָרען אויב ער איז באמת א הייליגער מאַן דאַרף ער די זאַך מרגיש צו זיין פאַר'ן טרינקען:

דער משמש האָט גענומען די צוויי פלעשלעך וויין און איז געגאַנגען צום רבי'נס טיש, און אין מיטען וועג האָבען זיך אַרויסגעגליטש די צוויי פלעשלעך וויין פון זיין האַנד און זענען צובראָכען געוואָרען, דעם משמש איז די זאַך געווען זייער א גרויס ווינדער, ווייל איהם האָט זיך קיינמאָל נישט געטראָפען אַ סיבה אַז עס זאָל איהם עפּיס צובראָכען וועִרען פון זיין האַנד, יעצט האָט ער אָנגעהויבען צו קלערען וואָס מען

טהום

טהם, צו זאָל ער צוריק גיין נאָך אנדערע צוויי פלעשלעך וויין, צו זאָל ער גיין דעם רבי'ן זאָגען אז די פלעשלעך וויין זענען צובראָכען געוואָרען, ער האָט זיך מיישב געוועזן אז עס איז גלייכער צוריק צו גיין צום שענקער נאָך אנדערע צוויי פלעשלעך וויין, וואָרען ביי דער צייט וואָס איך וועל גיין צום רבי'ן זאָגען אז די פלעשלעך זענען צובראָכען געוואָרען און ביז איך וועל צוריק גיין נאָך אנדערען וויין וועט דערווייל דער רבי מוזען וואַרטען, דעריבער איז גלייכער איך זאָל באַלד צוריק גיין צום שענקער נאָך אנדערע צוויי פלעשלעך וויין:

דער משמש איז צוריק געגאַנגען צום שענקער און האָט צו איהם געזאָגט ער זאָל איהם געבען נאָך צוויי פלעשלעך וויין, ער האָט איהם נישט געוואָלט זאָגען אז יענע צוויי פלעשלעך וויין זענען צובראָכען געוואָרען ווייל עס האָט איהם נישט געפּאַסט, וואָרען מען האָט איהם געהאַלטען פאַר א פליגקען מענטש, איהם איז קיינמאָהל קיין זאַך נישט צובראָכען געוואָרען, דעריבער האָט ער געזאָגט אז מען דאַרף נאָך צוויי פלעשלעך וויין, דער שענקער האָט זיך פאַרווינדערט און האָט געזאָגט, איך האָב נאָך קיינמאָהל נישט געהערט אז מען זאָל דאַרפען מיין ווי צוויי פלעשלעך צום בענטשען דעריבער זאָג מיר דעם אמת, דער משמש האָט איהם נישט געוואָלט זאָגען דעם אמת אז זיי זענען צובראָכען געוואָרען, דער שענקער האָט איהם שטאַרק געבעטען ער זאָל איהם זאָגען דעם אמת, האָט ער איהם צוליעב געטוהן און האָט איהם דערציילט אז יענע פלעשלעך וויין האָבען זיך איהם אַרויסגעגליטשט פון די הענד און זענען צובראָכען געוואָרען, דאַן האָט איהם דער שענקער דערציילט אז דאָס וואָס זיי זענען צובראָכען געוואָרען איז צוליעב דעם ווייל ער האָט איהם בעגעבען יין נסך, און פון דאַמאָלס אָהן איז דער שענקער געוואָרען פון דעם סטרעליסקער'ס חסידים, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאָך א ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

אמאָהל איז געקומען א חסיד צו דעם רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל ער זאָל איהם בענטשען, דער רבי האָט איהם געבענטשט,

יין

און בשעת ער האט איהם געבענטש האט ער איהם געזאגט מיט דעם לשון: דיזער מענטש דארף האבען א ברכה און איך בענטש איהם:

דער חסיד איז צוריק געפאהרען בשלום צו זיך אהיים, און אין עטליכע טעג ארום איז ער שטארק שלאף געווארען ר״ל ביז ער האט שוין געהאלטען ביי גסיסה, און די חברה קדושה זענען שוין ביי איהם געשטאנען בשעת יציאת נשמה צו זאגען די פסוקים וואס מען דארף זאגען ביי א בר מינן ר״ל, פלוצלונג האט מען געזעהן אז ער האט זיך אויפגעכאפט און דאס פנים האט איהם זייער געלויכטען, און אין עטליכע מינוט ארום איז ער שוין געווען אין גאנצען געזונד אזוי ווי פריהער, און ער איז אראפגעגאנגען פון בעט:

די מענטשען וואס זענען ביי איהם געשטאנען האבען זיך זייער פארוואונדערט, ווארען זיי האבען נאך קיינמאהל אזא זאך נישט געזעהן, זיי האבען איהם געפרעגט וואס איז מיט איהם געשעהן, האט ער זיי געענטפערט מיט דעם לשון:

בשעת איך בין געווען א גוסס ר״ל האט זיך מיר געדאכט אז איך שטיי פאר דעם בית דין של מעלה צום משפט, און אזוי ווי איך שטיי אזוי צווישען דער פמליא של מעלה האב איך דערפיהלט ווי א מענטש קומט אונטער מיר און נעמט מיך ארום מיט זיינע אָרעמ׳ס און זאגט צו דער פמליא של מעלה, דיזער מענטש איז מיין און איהר זאלט איהם גאר נישט טוהן, די פמליא של מעלה האבען מיך באלד איבער געגעבען צו דיזען מענטש, דער נאך האב איך מיך אויסגעדרייט צו זעהן ווער דער איז וואס האלט מיך, האב איך געזעהן אז דאס איז דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק ז״ל, און דאמאלס האט זיך מיר געדאכטען אז ער לייגט מיך צוריק אויף דעם בעט, און אין דער זעלבער רגע וואס דער רבי האט מיך צוריק געלייגט אויף דעם בעט האב איך באלד געעפענט די אויגען און דאס פנים האט מיר אנגעהויבען צו לייכטען, און איך בין אין גאנצען געזונד געווארען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאך א וואונדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל:

דער גרויסער חסיד און גביר ר׳ מאיר׳ל פון שעדליץ איז אמאהל געפאהרען

געפאָהרען קיין לייפציג נאָך סחורה, איז איהם אויסגעקומען צו זיין צוריק צווועגס אין דער שטאָדט סטרעליסק, האָט ער זייער געוואָלט זיין ביים הייליגער רבי'ן פון סטרעליסק, ווארען ער האָט געהערט אויף איהם זאָגען אַז ער איז אַ גרויסער צדיק אַז ער ווייסט כמעט נישט קיין צורה פון געלד, און ווי דער דאָזיגער גביר איז אריינגעקומען צום הייליגען רבי'ן פון סטרעליסק, האָט דער רבי מיט איהם אָנגעהויבען צו שמועסען וועגען חסידות, האָט דער רבי געזעהן אַז ער איז פיהל אָנגעזאַפּט מיט חסידות און ער איז אַ גרויסער בעל מדריגה, דער נאָך האָט איהם דער הייליגער רבי געפרעגט וואָס ער טהוט דאָ, און פון וואַנען ער פאָהרט, אין ווי אהין ער פאָהרט, האָט דער גביר געענטפערט, אַז ער פאָהרט יעצט מיט זיין סחורה צוריק פון לייפציג צו זיך אהיים, נאָר דורכפאָהרענדיג האָב איך אָבגעטרעטען ביים הייליגען רבי'ן צו זעהן זיין התנהגות:

דער רבי האָט זיך זייער שטאַרק אָנגעהויבען צו פאַרווינדערען אויף דעם דאָזיגען גביר און האָט צו איהם געזאָגט, עס ווינדערט מיך זייער אויף אייך אַז אַזאַ בעל מדריגה ווי איהר זענט זאָלט גאָר עוסק זיין אין מסחר, וואָלט דען נישט גלייכער געווען אַז איהר זאָלט אוועק לייגען דעם האנדעל און זיך בעסער נעמען צום לערנען, ווארען צו וואָס טויג אייך געלד דאָס געלד האָט נישט קיין שום ווערט וואָס מען זאָל צוליעב דעם געלד אוועק לייגען די תורה, און דאָס איז דאָך נאָר אַ נאַרישקייט פון אייך אַז אַזאַ מענטש ווי איהר זענט זאָל פערבייטען דאָס געלד פאַר דער תורה, און נאָך אַ וועלכע רייד האָט ער מיט איהם גערעדט אַלץ וועגען דעם אַז דאָס געלד איז גאָר נישט ווערט:

דער דאָזיגער חסיד און גביר ר' מאיר'ל ז"ל האָט אויסגעהערט זיינע רייד און ער האָט געשוויגען, ער האָט גאָר נישט געענטפערט דעם רבי'ן אויף זיינע רייד, ווארען ער האָט נישט געוויסט וואָס צו ענטפערען אויף דיזע רייד, און ער האָט זיך געזעגענט מיט דעם רבי'ן און ער איז אהיים געפאָהרען:

אין עטליכע טעג אַרום האָט זיך ביי דעם גביר געטראָפען אַ גניבה, עס האָבען זיך אריין געחאַפּט גנבים צו איהם און האָבען ביי איהם צוגע'גנב'עט די גאַנצע סחורה מען האָט איהם כמעט נישט איבער געלאָזט קיין איין שטיקעל סחורה און ער איז געוואָרען איין אָרימאַן און ער האָט נישט געדענקט דעם סטרעליסקער'ס רייד, ווארען אַזעלכע רייד וואָס בּיין נישט אריין אַ מענטש אין הארץ דאָס ווערט באַלד פארגעסען,

דעריבער

דעריבער האט ער שוין געהאט אין גאנצען פארגעסען די רייד פון הייליגען רבי'ן פון סטרעליסק, ער האט זיך שוין נישט געקאנט קיין שום עצה געבען, ער האט אנגעהויבען צו קלערען וואס מען טהוט, האט ער זיך מיישב געווען אריין צו פאהרען צום הייליגען רבי'ן ר' בונם פון פרשיסחא ער זאל איהם דערציילען אלעס וואס האט איהם געטראפען, ווארען ער פלעגט שטענדיג פאהרען קיין פרשיסחא צום רבי'ן ר' בונם:

דער דאזיגער ר' מאיר'ל איז געקומען קיין פרשיסחא, איז ער באלד אריין געגאנגען צום רבי'ן זייער פארוויינט און מיט גרויס עגמת נפש, און ער האט דערציילט דעם רבי'ן זיין אומגליק וואס עס האט איהם געטראפען, אז ער איז פלוצלונג געווארען איין ארימאן, דער רבי ר' בונם האט איהם אנגעהויבען אויסצופרעגען ווי אזוי זיין נסיעה איז געוועזן, און דורך וועלכע שטעדט ער איז דורך געפאהרען ווען ער איז געפאהרען קיין לייפציג, און דורך וועלכע שטעדט ער איז געפאהרען צוריקפאהרענדיג פון לייפציג מיט דער סחורה, און דער ר' מאיר'ל האט איהם אנגעהויבען צו דערציילען ווי אזוי זיין נסיעה איז געוועזן פאהרענדיג קיין לייפציג און צוריקפאהרענדיג פון לייפציג, און דערווייל האט ער איהם געזאגט אז ער איז געוועזן אין סטרעליסק, האט איהם דער רבי ר' בונם געפרעגט צו ער איז דארט געוועזן ביים רבי'ן ר' אורי ז"ל, האט ער געענטפערט יא, האט דער רבי איהם געפרעגט וואס ער האט געטהון ביים רבי'ן פון סטרעליסק און וואס האט מיט איהם דער רבי גערעדט, האט ער איהם דערציילט די אלע רייד וואס דער סטרעליסקער האט מיט איהם גערעדט, אז אזא מענטש ווי איך דארף נישט אין זינען האבען קיין געלד צו פארדינען נאר צו זיצען און לערנען:

ווי דער רבי ר' בונם האט אויסגעהערט זיינע רייד האט ער געגעבען א פאטש מיט דער האנד אויף דער צווייטער און האט געזאגט צו ר' מאיר'ל ווער האט דיך געהייסען פאהרען קיין סטרעליסק צום רבי'ן, האסט דו דען נישט געוויסט אז דער סטרעליסקער ווייסט נישט קיין צורה פון געלד, און ביי איהם איז געלד קיין שום חשיבות נישט, און דורך דעם וואס דו ביסט ביי איהם געוועזן און ער האט אין דיר דערקענט וואס פאר א מענטש דו ביסט, איז איהם די זאך זייער נושט געפעלען, אז אזא מענטש ווי דו זאל אוועק לייגען דאס לערנען און זיך נעמען צום מסחר, דעריבער האט ער געבעטען מען זאל פון דיר אוועק נעמען דיין סחורה אין גאנצען כדי דו זאלסט דיך נעמען צום לערנען, דאן האט

הערשט

האָרשט דער ר׳ מאיר׳ל פאַרשטאַנען די רייד פון סטרעליסקער וואָס ער האָט מיט איהם גערעדט, און דער רבי ר׳ בונם האָט איהם געבענטשט מיט עשירות און ער איז צוריק רייך געוואָרען אזוי ווי פריהער זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאָך אַ וואונדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל:

אַמאָהל איז דער רבי ר׳ זעליג געזעסען ביי דעם סטרעליסקער בשעת דער רבי איז נאָך געלעגען אין בעט און געשלאָפען, און ער האָט געוואַרט ביז דער רבי וועט זיך אויפוואַכען פון שלאָף, דערווייל איז אריינגעקומען אַ חסיד צום רבי׳ן און ער האָט געבראַנגט אַ מתנה פאַר דעם רבי׳נס ווייבער, די מתנה איז געווען אַ קאַרדענץ מיט אַלערליי כלים וואָס דאָס שטעלט מען אַנידער אויף דעם טיש בשעת אַ סעודה, און ווייל דער דאָזיגער חסיד האָט געקויפט צוויי קאַרדענצען איינס פאַר זיינעט וועגען און דאָס אַנדערע פאַר דעם רבי׳נס וועגען, דעריבער האָט ער געבראַכט ביידע קאַרדענצען צום רבי׳ן דער רבי זאָל זיך אויסקלויבען וועלכע קאַרדענץ ער וויל, און אין אמת׳ן האָט דער דאָזיגער חסיד בצ׳לד בשעת דעם קויפען געוויסט וועלכע ער קויפט פאַר זיינעט וועגען און וועלכע ער קויפט פאַר דעם רבי׳נס וועגען, ער האָט דעם ר׳ זעליגען אויך געזאָגט וועלכע ער האָט געקויפט פאַר דעם רבי׳נס וועגען, באַר פונדעסטוועגען האָט ער ביי זיך געטראַכט, איך וויל עקסטרע זעהן וועלכע קאַרדענץ דער רבי וועט זיך אויסקלויבען, ער האָט זיי אַנידער געשטעלט אויף דעם טיש און ער האָט אָנגעזאָגט דעם ר׳ זעליג וואָס ער האָט דאָ געוואַרט ביז דער רבי וועט זיך אויפוואַכען פון שלאָף, און ווען דער רבי וועט זיך אויפוואַכען זאָל ער איהם פאָרשטעלען די זאַך מיט די קאַרדענצען און ער זאָל זיך אויסקלויבען וועלכע ער וויל:

עס איז אַזוי געווען, בשעת דער רבי איז אויפגעשטאַנען פון שלאָף האָט איהם ר׳ זעליג דערציילט אַז אַ חסיד האָט דאָ געבראַכט אַ מתנה פאַר דעם רבי׳נס וועגען אַ קאַרדענץ נאָר ווייל ער האָט געקויפט צוויי קאַרדענצען פאַר זיינעט וועגען אויך איינע, דעריבער האָט ער איבערגעלאָזט

בײדע

בײדע קאַרדענצען אַז דער רבי זאָל זיך אויסקלײבען װעלכע ער װיל, דער רבי האָט זיך גענומען פונקט די קאַרדענץ װאָס ער האָט טאַקע געקױפט פאַר דעם רבי'נס װעגען, דעם ר' זעליגען איז די זאַך געװעהן אַ גרױס װינדער:

דער רבי האָט געזעהן אַז ר' זעליג װינדערט זיך זײער אויף דעם װאָס ער האָט פונקט געטראָפען צו דער קאַרדענץ װאָס דער חסיד האָט געקױפט פאַר דעם רבי'נס װעגען, האָט דער רבי צו איהם געזאָגט, זאָלסט נישט מײנען אַז איך האָב אין מיר רוח הקודש דעריבער האָב איך געטראָפען צו דער קאַרדענץ בײן, דאָס איז נישט קײן רוח הקודש נאָר איך װעל דיר דערצײלען אַ מעשה װאָס עס האָט זיך מיר שוין פון לאַנג געטראָפען:

איך בין אַמאָהל געװען בײ מײן ברודער אויף אַ חתונה װען ער האָט חתונה געמאַכט זײן זוהן מיט אַ גרױסען גביר'ס אַ טאָכטער, און װען איך בין געװען אויף דער חתונה האָט מײן ברודער מיר געװיזען די טײערע מלבושים װאָס דער מחותן האָט אָנגעגרײט פאַר דער כלה'ס װעגען, און צװישען די מלבושים איז געװעהן אײן מלבוש װאָס עס איז געװען אין גאַנצען געװעבט פון גאָלד און באַזעצט מיט ברילאַנטען, און װען ער האָט מיר געװאָלט װײזען דאָס מלבוש האָב איך מיך אָפּגעריקט, איך האָב נישט געקאָנט צו גײן נאָהענט צום מלבוש, איך האָב געזאָגט אַז דאָס מלבוש האָט זײער אַ שלעכטען ריח, דער ברודער מײנער האָט פון מיר זײער געלאַכט, און װי איך האָב געזעהן אַז ער לאַכט פון מיר האָב איך איהם געװאָלט װײזען דעם אמת אַז עס איז אַזױ װי איך זאָג כדי ער זאָל מעהר נישט לאַכען פון מיר, האָב איך באַלד געהײסען שיקען רופען זײן מחותן דעם גביר און איך האָב בײ איהם געפרעגט װי ער האָט גענומען אַזאַ טײער מלבוש, האָט דער גביר מיר דערצײלט אַז דאָס מלבוש האָט ער געקריגען אַ געשאַנק פון אַ גרױסען פריץ דערפאַר װאָס ער האָט געגעבען דעם פריץ צו פאַרדינען צװעלף טױזענד רענדליך װאָס דאָס געלד איז געשטאַנען אײן יוד צו פאַרדינען, דערנאָך האָב איך געזאָגט צו מײן ברודער, אָבער יעצט זעהסט די שוין פאַר װאָס איך האָב נישט געקאָנט צו גײן צום מלבוש װײל עס האָט אַ שלעכטען ריח, דער ברודער מײנער האָט זיך זײער פאַרװינדערט אויף דעם:

און יעצט זעהסט דו אַז דאָס איז נישט קײן רוח הקודש, נאָר דער מענטש װאָס איז געהיטען פון גניבה און גזילה איז אַז עס קומט

צו

צו איהם אזא זאך וואס זי איז צוליעב גניבה אָדער גזילה, איז די זאך פּאַרמיאוסט אין זיינע אויגען, דעריבער בשעת איך בין מיר געגאנגען אויסקלויבען א קארדענץ איז די קארדענץ וואס דער חסיד האָט געהאַט געקויפט פאר זיינעט וועגען איז פאַרמיאוסט געווען האָב איך געמוזט נעמען די צווייטע, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נאָך אַ ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבּי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

דעם סטרעליסקער'ס רבי'נס משמש האָט אמאָהל דערציילט וואָס ער אליין האָט געזעהן מיט זיינע אויגען ביים סטרעליסקער ז"ל, איינמאָהל איז ער געווען ביים רבי'ן אין מיטען דער נאכט און דער רבי איז געזעסען און געלערענט מיט גרויס התמדה און איז געווען זייער פארקלערט ביים לערנען, און דאָס ליכט האָט שוין געהאלטען ביים אויסגיין, און דער רבי האָט פונקט געהאלטען אין מיטען ענין, האָט ער נישט געקאָנט אוועק לייגען דאָס לערנען, האָט ער געזאָגט צום משמש ער זאָל אריין גיין אין דער צווייטער שטוב זוכען אַ ליכט אָנצוצינדען, און ווייל די רביצען איז דאָרט געשלאָפען האָט ער נישט גוט געזוכט, בעווייל ער האָט מורא געהאַט ער זאָל נאָך אויפוועקען די רביצען מיט דעם זוכען, דעריבער האָט ער נישט געפינען קיין ליכט, דערווייל האָט ער דורך געקוקט דורך דעם לאָך פון שליסעל פון דער טיער האָט ער געזעהן אז דאָס ליכט איז שוין אין גאנצען פארלאָשען געוואָרען און דער רבי זיצט אין דער פינצטער, האָט ער זייער מורא געהאַט אריין צו גיין צום רבי'ן אָהן אַ ליכט דעריבער האָט ער זיך פארזאָמט אין דער צווייטער שטוב אַ לאנגע צייט כדי דער רבי זאָל מיינען אז ער זוכט נאָך, און מיין האָט שוין נישט דורך געקוקט דורך דעם לאָך פון דער טיער צו זעהן וואָס דער רבי טוהט:

פּלוצלונג האָט ער געגעבען אַ קוק האָט ער געזעהן אז אין שטוב ביים רבי'ן איז ליכטיג געוואָרען און דער רבי זיצט ווייטער ביי דער גמרא פארטיעפט ביים לערנען אזוי ווי פריהער, און צוליעב דעם גרויסען פחד וואָס ער האָט געקריגען האָט ער נישט געוויסט וואָס צו

טוהן

טוהן און איז אַזוי געבליבען שטיין אויף דעם אָרט אָן אַ שום תנועה דער נאָך ווען ער האָט זיך שוין אַביסעל באַרוהיגט און איז געקומען צו זיך, איז ער נאָך אַמאָהל צוגעגאַנגען צו דער טיער זעהן וואָס דער רבי טוהט, האָט ער געזעהן אַז אויף דער גאַנצער שטוב איז פינסטער נאָר אויף דעם אָרט ווי דער רבי זיצט איז לערענט און ליכטיג, און דער רבי איז אַזוי געזעסען און געלערענט מיט גרויס התמדה ביז עס איז טאָג געוואָרען:

ווען עס איז טאָג געוואָרען איז דער רבי אַרויסגעגאַנגען און דער משמש איז געווען זייער נייגעריג צו וויסען וואָס דאָ איז אַזוינס געווען וואָס עס איז ביינאַכט ליכטיג געווען, דערווייל האָט ער דערזעהן אויף דער טיש ליגען אַ קליין ספר וואָס דער רבי האָט דערינען פריהער אַריין געקוקט, און ער האָט געוויסט אַז פריהער איידער ער איז געגאַנגען זוכען אַ ליכט איז דאָס ספר נישט געלעגען אויף דער טיש, ער האָט גיך גענומען דאָס ספר אין דער האַנט אַריין צו קוקען וואָס דאָס איז, כדי דער רבי זאָל איהם טרעפען אַריין קוקען אין ספר, האָט ער געזען אַז דאָס ספר איז פיהל מיט הייליגע שמות, דאַמאָלס האָט ער הערשט פאַרשטאַנען אַז דער רבי האָט מיט דיזע הייליגע שמות געמאַכט ליכטיג זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאָך אַ ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

דער גרויסער חסיד ר' צבי הירש פון פאַרצעווי פלעגט זיין ביי פיהל צדיקים, אויך איז ער דאָרט געווען אַ שליח צבור, אַמאָהל איז דער ר' צבי הירש געווען אין סטרעליסק ביים הייליגען רבי'ן ר' אורי, איז ער צוגעגאַנגען שבת צום עמוד מקבל שבת זיין, און ווען ער האָט געהאַלטען ביי „מזמור לדוד הבו לה' בני אלים", האָט ער אָנגעהויבען צו זאָגען מיט אַ הויך קול ווי דער שטייגער איז, האָט זיך איהם פלוצלונג געלאָזט בלוט פון דער נאָז אַזוי ווי זיין געוואָהנהייט איז געווען שטענדיג ווען ער פלעגט אָנהייבען צו שרייען אויפ'ן הויכען קול האָט זיך איהם באַלד געלאָזט דאָס בלוט, נאָר שטענדיג פלעגט איהם רינען נאָר אַביסעל בלוט

בלוט אין עס האט באלד אויפגעהערט, נאר דאס מאהל איז איהם געוואונען אזוי פיהל בלוט אז עס איז נישט מיגליך געווען איינצוהאלטען דאס בלוט, ער האט געהאט גרויס עגמת נפש דערפון:

נאר דערווייל ביי דער צייט וואס דער עולם האט געזאגט דעם „מזמור לדוד כו'", האט ער דערווייל ארויסגענומען א פארטשיילע פון קעשענע און זיך צוגעהאלטען די נאז, נאר עס האט גאר נישט געהאלפען ער האט געזעהן אז דאס בלוט רינט אלע מאהל מיין, און דא דארף ער נאך אמאל געבען א געשריי „הבו לה' כבוד ועוז", און אזוי אלע פסוקים וואס דער חזן זאגט מיט א הויך קול וועט דאך דאס בלוט נאך מעהר רינען און וואס טהוט מען זיך פאר א עצה, איז איהם אין דער רגע איינגעפאלען ער זאל וויזען דעם רבי'ן זיין אומגליק, נאר ער האט אבער נישט געקאנט צו גיין צום רבי'ן ווייל דער עמוד איז געווען ווייט פון דעם ארט ווי דער רבי איז געשטאנען, נאר דעם רבי'נס זוהן ר' שלמה ער איז געשטאנען נאהענט פון דעם חזן, האט ער איהם געזאגט ער זאל צו גיין צום רבי'ן און איהם זאגען פון זיין אומגליק, דער רבי ר' שלמה האט אזוי געטוהן, ער איז תיכף צוגעגאנגען צום פאטער צום הייליגען סטרעליסקער און איהם דערציילט פון דעם אומגליק פון דעם חזן, און אין דער זעלבער רגע האט דאס בלוט אויפגעהערט צו רינען:

נאך האט דער ר' צבי הירש פון פארצעווי דערציילט, אז ער און דער הייליגער צדיק ר' ברוך ז"ל פון סטוצין זענען אמאהל געקומען קיין סטרעליסק צום הייליגען רבי'ן ר' אורי זצ"ל פריהער פלעגען זיי פאהרען צום הייליגען רבי'ן ר' יוסעלע טארצינער זצ"ל, נאר נאך זיין פטירה זענען זיי געפאהרען קיין סטרעליסק, און ביי סטרעליסקער איז געווען א מנהג אז זיינע תלמידים פלעגען זיצען באלד אין ערשטען חדר אזוי ווי מען איז אריינגעקומען און דארט לערנען, און ווען עס פלעגט קומען א חסיד דאס ערשטע מאהל צום רבי'ן האבען די תלמידים איהם נישט געלאזט אריין גיין צום רבי'ן ביז זיי האבען איהם פריהער געפרובט מיט זיבען פריוו:

אין ווי די צוויי חסידים זענען אריין געקומען צום רבי'ן אין שטוב האבען דעם רבי'נס תלמידים אנגעהויבען זיי אויסצופריווען מיט די זיבען פריוו, פלוצלונג האט דער הייליגער רבי געעפענט די טיער און איז צו זיי אריין געגאנגען, האט ער פארשטאנען אז זיינע תלמידים האבען זיי אויך גענומען צום פארהער האט דער הייליגער סטרעליסקער געזאגט

צו

צו זיינע תלמידים, מיט דיזע צוויי מענטשען טשעפּעט נישט ווייל זיי קומען פון א גוט חדר, פון ר׳ יוסעלע טארציגער, איהר דארפט זיי שוין נישט פריווען און דער רבי איז מיט זיי באלד אריין געגאנגען אין צווייטע חדר אריין, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאך א ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל:

אמאהל האט זיך געטראפען ביים סטרעליסקער מען איז צו איהם געקומען שפעט ביינאכט אנקלאפען וועגען א געווינערין וואס איז געגאנגען שווער צו קינד, דער משמש האט געעפענט די טיער און מען איז אריין געגאנגען צום רבי׳ן, און ווי מען איז צוגעגאנגען צום רבי׳נס בעט האט מען געזעהן אז דער רבי שלאפט, נאר ווייל עס האט געהאלטען ביי סכנת נפשות האט מען דעם רבי׳ן אויפגעוועקט פון שלאף, און מען האט אנגעהויבען זייער שטארק צו וויינען פאר איהם ער זאל מתפלל זיין אז די געווינערין זאל האבען גרינג דאס קינד, דער רבי האט זיך תיכף אויפגעהויבען און זיך געוואשען די הענד און געזאגט ברכת התורה און האט זיך אנידער געזעצט אויף זיין שטוהל און גענומען א גמרא און זיך געזעצט לערנען, און ער האט געלערענט א שווערע קשיא פון תוספות און ער האט נישט געלערענט דעם תירוץ וואס תוספות ענטפערט נאר ער האט מיט זיין אייגענעם פארשטאנד פארענטפערט א תירוץ, די מענטשען וואס זענען געקומען צום רבי׳ן האבען נישט פארשטאנען די גאנצע זאך, זיי האבען גערעכענט אז דער רבי וועט מתפלל זיין פאר דער געווינערין און צום סוף האט ער זיך אנידער געזעצט לערנען, זיי האבען ניט געהאט די העזה צו צוגיין איבער פרעגען דעם רבי׳ן וואס ער טהוט, האבען זיי געבעטען די מענטשען וואס זענען דעמאלט געוועזען ביים רבי׳ן אז זיי זאלען איהם בעטען אז ער זאל מתפלל זיין פאר דער געווינערין, בעווייל עס האלט ביי סכנת נפשות, זיי האבען די זאך צוליעב געטוהן, בעווייל זיי האבען גערעכענט אז איבער א שלאפען ווי עס האלט ביי סכנת נפשות מעג מען מחלל שבת זיין, און דא איז דאך סכנת נפשות פאר צוויי מענטשען פאר די געווינערין און פאר דעם קינד מעגען זיי

א וודאי

אָ וודאי איבּער פרעגען דעם רבי'ן, און ווי זיי האָבּען געזאָגט דעם רבי'ן אז עס האלט ביי סכנת נפשות האָט ער זיך תיכף אויפגעשטעלט פון זיין שטול און ער האָט מתפלל געווען צו השם יתברך מיט דעם לשון: רבונו של עולם, אין דעם זכות וואָס איך האָב יעצט פארענטפערט די קשיא פון דעם תוספות, אזוי זאָלסטו גיך אין באלד העלפען דער געווינערין אז זי זאָל אויפגעבינדען ווערען און זי זאָל האָבּען גיך און באלד דאָס קינד, און עס איז אזוי געווען, אין דער זעלבער רגע האָט די געווינערין געהאט דאָס קינד, מען איז תיכף געלאָפען זאָגען דעם רבי'ן די בשורה, פון דעמאָלט אָן האָבען די מענטשען פון סטרעליסק געזעהן ווי גרויס דער סטרעליסקער רבי איז, זיין זכות זאָל אונז ביישטיין מיר זאָלען געהאָלפען ווערען און זעהן ווי אונזער בית המקדש וועט אויפגעבויעט ווערען במהרה בימינו אמן